

SPRÁVA

O ČINNOSTI ÚRADU
NA OCHRANU OZNAMOVATEĽOV ZA ROK

2025

úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

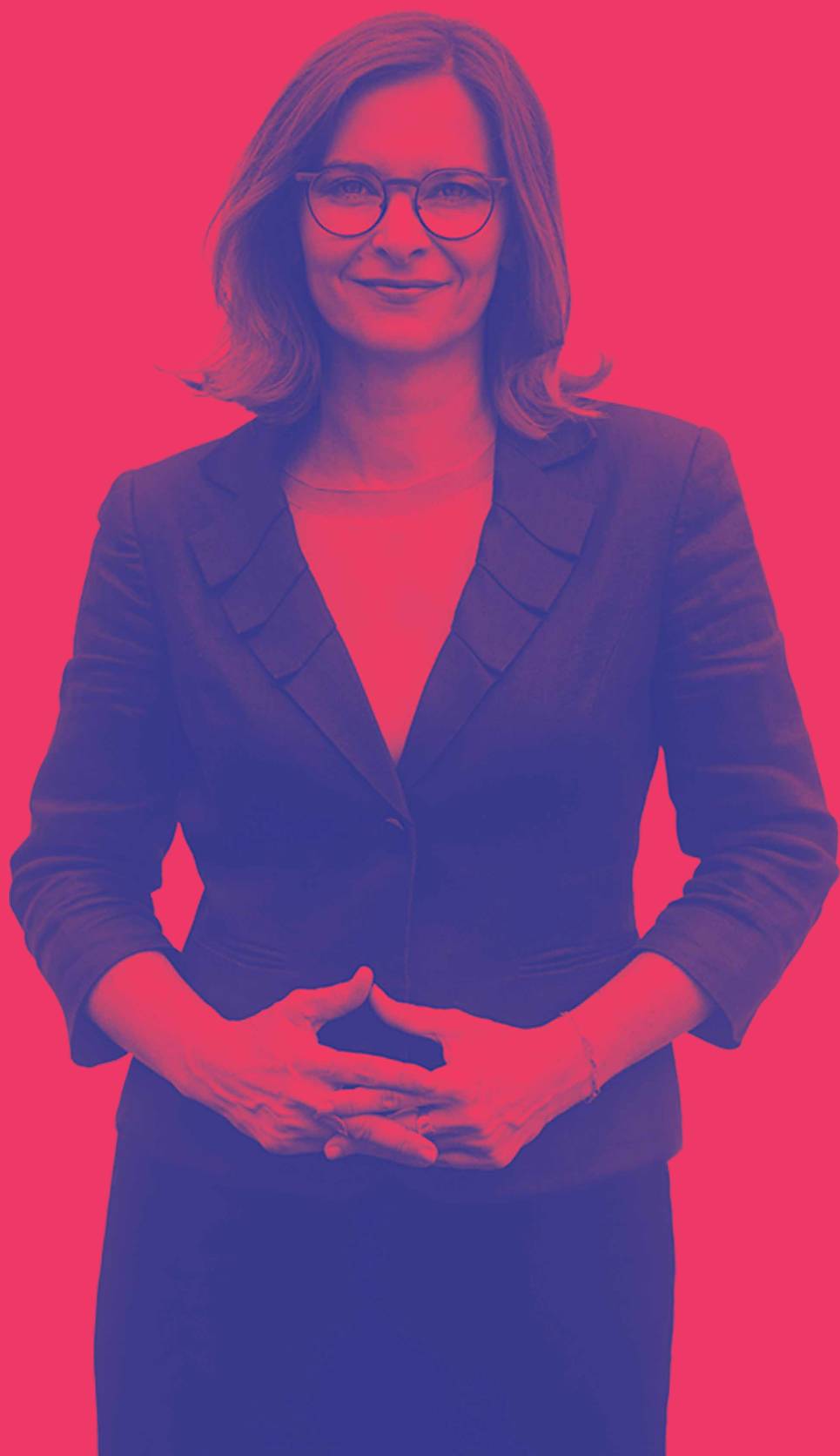
SPRÁVA O ČINNOSTI ÚRADU NA OCHRANU OZNAMOVATEĽOV ZA ROK 2025

2025

OBSAH

1 O Úrade na ochranu oznamovateľov	6
2 Právna agenda úradu	12
2.1 Zloženie agendy úradu	14
2.2 Oznámenia o protispoločenskej činnosti	14
2.3 Ochrana a podpora oznamovateľov	18
2.4 Kontrolná činnosť	23
2.5 Sankčné konania	25
2.6 Odmeny	25
2.7 Správne žaloby	25
3 Poradenstvo a vzdelávanie	26
3.1 Poradenstvo – infolinka	28
3.2 Vzdelávanie	29
3.3 Asistencie úradu ústredným orgánom štátnej správy	32

4 Komunikačné aktivity	34
4.1 Znalosť úradu	36
4.2 Podujatia	36
4.3 Komunikácia v médiách	38
5 Analytická činnosť	44
6 Spolupráce a partnerstvá	52
7 Riadenie a zdroje úradu	58
7.1 Financovanie úradu	60
7.2 Správa majetku	61
7.3 Ľudské zdroje	62
8 Pokusy o novelizáciu zákona a zrušenie úradu	64
Systémové zlyhania a nedostatky vyplývajúce zo zistení úradu	72

PREDSLOV PREDSEDNÍČKY ZUZANY DLUGOŠOVEJ

Úrad na ochranu oznamovateľov má za sebou turbulentný rok, ktorý poznačil rekordný nárast počtu podnetov, ktoré vzrástli o 86 %. Oproti prechádzajúcemu roku 2024 tiež viedol takmer dvojnásobný počet konaní v súvislosti s ochranou oznamovateľov, či výkonom kontrolných alebo sankčných právomocí.

Záver roka zároveň poznačil náhly vládny návrh zrušiť fungujúci úrad a zásadne zmeniť pravidlá týkajúce sa ochrany oznamovateľov. Dôsledkom tejto zmeny mala byť výmena vedenia úradu, zrušenie právnych garancií ochrany oznamovateľov, ale aj presun časti nesúvisiacej agendy obetí trestných činov pod strechu „nového“ úradu.

V skrátenom legislatívnom konaní, bez predchádzajúcej odbornej diskusie a pripomienok dotknutých inštitúcií. Z vyjadrení politikov sa javilo, že išlo najmä o to, aby sa „vysporiadali“ s konkrétnou skupinou osôb – príslušníkmi Policajného zboru s ochranou oznamovateľov.

Spôsob, akým bol zákon prijatý, sa v mnohých ohľadoch odlišoval od štandardného legislatívneho procesu a postupov zodpovedného riadenia štátu. Hoci sme ako členský štát Európskej únie viazaný určitými záväzkami, komunikácia s Európskou komisiou o návrhu zákona bola, žiaľ, prerušená.

Je zároveň potrebné uznať, že politici ako volení zástupcovia občanov majú právo aj povinnosť meniť a dopĺňať zákony tak, aby reagovali na potreby praxe a zabezpečovali efektívne fungovanie štátu. Tento mandát je však dôležité využívať transparentne a sprevádzať ho odbornou diskusiou o otázkach, ktoré si vyžadujú riešenie. Legislatívne zásahy by nemali byť motivované osobnými záujmami jednotlivých aktérov ani slúžiť na riešenie konkrétnych individuálnych prípadov. Takýto postup môže narušiť princípy všeobecnosti práva, rovnosti pred zákonom, právnej istoty a v konečnom dôsledku oslabiť

dôveru verejnosti v nezávislé inštitúcie.

Pozitívnym momentom vzniknutej situácie bolo výrazné zomknutie občianskej spoločnosti a odbornej verejnosti doma aj v zahraničí. Ich angažovanosť prostredníctvom stanovísk, petícií, verejných zhromaždení, médií a sociálnych sietí ukázala, že verejnosť dokáže reagovať na ohrozenie nezávislých mechanizmov. Tieto prejavy solidarity potvrdili, že nezávislé inštitúcie sú vnímané ako dôležité piliere demokracie a spravodlivosti.

Rovnako povzbudzujúce je, že v danej situácii včasne a efektívne zareagoval Ústavný súd SR a Európska komisia, čo ukazuje, že ochranné mechanizmy právneho štátu naďalej fungujú a to je pre Slovensko dobrou správou.

Tiež ma teší, že napriek nepresným a často klamlivým vyjadreniam verejných činiteľov sa táto situácia výrazne neodrazila na spoločenskom vnímaní oznamovateľov. Podľa prieskumu verejnej mienky z februára 2026, si tri štvrtiny ľudí na Slovensku myslia, že štát by mal oznamovateľov podporovať, pričom tento podiel je dlhodobo stabilný. Zároveň výrazne klesol podiel tých, ktorí hodnotia whistleblowerov negatívne.

V dobre fungujúcich štátoch sa jednotlivec musí vedieť spoľahnúť na to, že štátne inštitúcie naplňajú svoje základné úlohy a fungujú nezávisle. Ak štát od občanov očakáva dodržiavanie platných pravidiel, rovnaký prístup by mali uplatňovať aj jeho predstavitelia.

Úrad na ochranu oznamovateľov nie je len prostriedkom na podporu jednotlivcov, ale predstavuje aj dôležitý prvok právneho štátu. Zachovanie jeho nezávislosti, transparentný legislatívny proces a otvorený dialóg s odbornou verejnosťou sú kľúčové pre dôveryhodnú a efektívnu ochranu oznamovateľov a – akokoľvek nudne to v dnešných časoch môže znieť – aj pre fungujúci právny štát.

1

**O ÚRADE
NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV**

Úrad na ochranu oznamovateľov (ÚOO) bol zriadený zákonom č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti ako rozpočtová organizácia, ktorá sa zodpovedá Národnej rade SR. Je nezávislým štátnym orgánom s celoštátnou pôsobnosťou.

Jeho hlavným poslaním je prijímanie a vybavovanie oznámení, podpora a ochrana oznamovateľov nezákonnej činnosti a súvisiaca agenda. Vznik ÚOO

možno vnímať ako logické vyústenie dlhodobého neuspokojivého stavu ochrany oznamovateľov na Slovensku, ale aj nízkej poznateľnosti a nedostatočného uplatňovania zákona č. 307/2014 Z. z., ktorý

položil základy súčasnej legislatívy. Neskôr zákon reflektoval aj povinnosť transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré porušujú právo EÚ.

Hlavné úlohy úradu sú:

1. Prijímanie oznámení o protispoločenskej činnosti

Základnou úlohou úradu je prijímanie oznámení týkajúcich sa korupčného správania, podvodného konania, poškodzovania životného prostredia alebo iných porušení právnych predpisov či nekalých praktík s negatívnym vplyvom na verejný záujem. Kľúčovým predpokladom je, že ide o protiprávne konanie, ktoré oznamovateľ odhalil v súvislosti s výkonom svojej práce, či už pri výkone zamestnania, štátnej služby, funkcie, či počas sťaže, brigády alebo výberového konania. Zároveň je nevyhnutné, aby oznámenie bolo podané v dobrej viere. Teda, aby oznamovateľ v momente podania oznámenia bol presvedčený o pravdivosti ním poskytovaných informácií. ÚOO prijíma a vybavuje aj anonymné podania.

2. Poradenstvo a podpora oznamovateľov

Úrad zabezpečuje bezplatné právne poradenstvo pre oznamovateľov, ktorí majú

v úmysle podať oznámenie o protizákonom konaní alebo sa potrebujú informovať o svojich právach v súvislosti s oznámením a dostupných spôsoboch ochrany. Občania sa môžu na neho obrátiť v ktorejkoľvek fáze svojho prípadu, optimálne je však iniciovať kontakt ihneď po vzniku podozrenia na nezákonné praktiky, s ktorými sa stretli pri svojej práci.

3. Ochrana oznamovateľov

Úrad prostredníctvom niektorých nástrojov zabezpečuje ochranu práv a legitímnych záujmov oznamovateľov. V prípade oznamovateľov, ktorí od prokurátora alebo správneho orgánu získali preventívnu ochranu – status chráneného oznamovateľa, je úlohou úradu rozhodovať o udelení alebo neudelení súhlasu na každý pracovnoprávny úkon zamestnávateľa, s ktorým chránení zamestnanci nesúhlasia. Tento mechanizmus predstavuje pre oznamovateľov záruku zo strany štátu, že nebudú vystavení odvetným opatreniam za to, že sa rozhodli upozorniť na porušovanie zákona.

Existuje aj druhá forma ochrany – takzvaná následná ochrana, pri ktorej úrad zasahuje v prípadoch oznamovateľov, ktorí status nemajú, a voči ktorým už bol realizovaný pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasia a považujú ho za odvetu. Ak zamestnávateľ nepredloží ÚOO dostatočné dôkazy o tom, že tento úkon nesúvisí s podaním oznámenia, teda nie je odvetným opatrením, úrad daný úkon pozastaví na 30 dní. Následne je oznamovateľ povinný v lehote 30 dní obrátiť sa na súd, ktorý po preskúmaní môže vydať takzvané neodkladné opatrenie, čo v praxi znamená, že daný úkon zostane pozastavený až do definitívneho rozhodnutia súdu o jeho platnosti alebo neplatnosti.

4. Vzdelávanie, podpora zamestnávateľov a osveta

Služby ÚOO sú k dispozícii aj zamestnávateľom pri zavádzaní alebo optimalizácii vnútorných oznamovacích systémov v organizácii. Podobne ako občania, aj osoby zodpovedné za vnútorné preverovanie oznámení v organi-

V roku 2025 úrad dovŕšil štvrtý rok svojho fungovania.

záciach majú možnosť získať základné poradenstvo prostredníctvom informačnej linky. Úrad taktiež v súlade so zákonom vydáva odborné stanoviská a metodické usmerenia k problematike ochrany oznamovateľov alebo k požiadavkám interných systémov oznamovania.

Osobitnú pozornosť venuje vzdelávaniu zamestnávateľov, predovšetkým osôb zodpovedných za prijímanie a preverovanie vnútorných oznámení. Dôležitou súčasťou agendy úradu je aj osvetová činnosť, ktorej cieľom je zvyšovanie povedomia verejnosti o úrade a agende ochrany oznamovateľov a tiež kultivovanie hodnôt ako integrita, občianska odvaha a transparentnosť v spoločnosti.

5. Dohľad nad dodržiavaním zákona

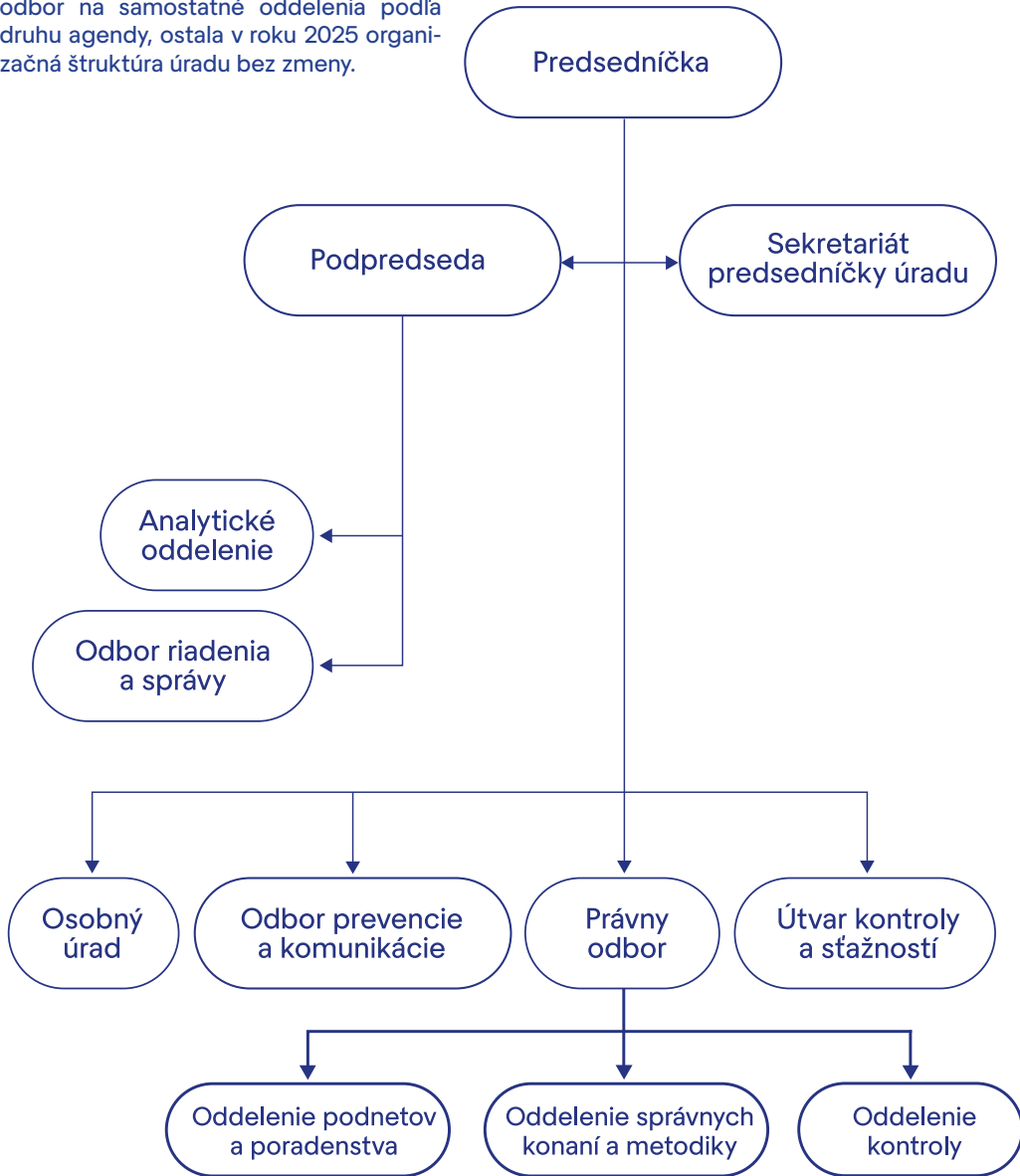
Úrad má právomoc vykonávať kontrolu ustanovení zákona č. 54/2019 Z. z. a za ich porušenie ukladať sankcie.

Obrázok č. 1: Budova Úradu na ochranu oznamovateľov.
© Matej Hakár, 2025

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA

Po zmenách v roku 2024, ktoré reflektovali potrebu formálne rozdeliť právny odbor na samostatné oddelenia podľa druhu agendy, ostala v roku 2025 organizačná štruktúra úradu bez zmeny.

ROK ÚOO V ČÍSLACH

554 osôb sa obrátilo na úrad

86 % nárast prijatých podnetov

44 % anonymných oznamovateľov

1 913 osôb, ktoré absolvovali vzdelávanie úradu

9 PERCENTUÁLNYCH BODOV nárast deklarovanej ochoty podať oznámenie

1 pokus o zrušenie úradu

2

PRÁVNÁ AGENDA ÚRADU

Úrad na ochranu oznamovateľov plní úlohu sprievodcu pre ľudí, ktorí sa rozhodli upozorniť na porušovanie právnych predpisov v súvislosti s výkonom ich práce. Poskytuje im odborné poradenstvo, podporu pri podávaní oznámení o protiprávnom konaní a taktiež ochranu v prípadoch, keď sú vystavení odvetným krokom zo strany zamestnávateľa.

V rámci agendy dohľadu sa obrátil pomer kontrol a konaní súvisiacich s pokutami, kde v prvom prípade sa počet nových kontrol znížil na polovicu a v druhom prípade sa počet konaní o pokutách zdvojnásobil.

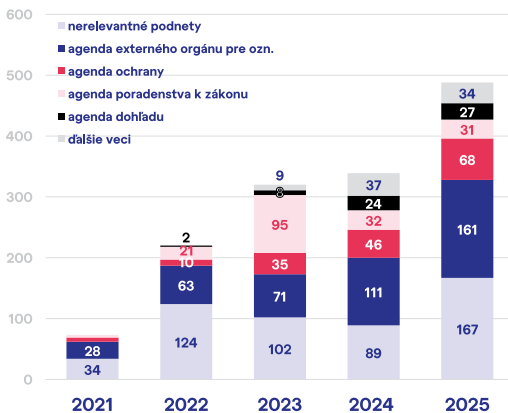
Úrad zaznamenal takmer 1,5 násobný nárast v počte nových spisov.

2.1 ZLOŽENIE AGENDY ÚRADU

V roku 2025 sa na úrad obrátilo celkovo **554 ľudí**. Kontaktovali ho poštou, prostredníctvom online formulára, telefonickej linky alebo inými kanálmi. Do kompetencií úradu spadalo **387 vecí**. Podiel ľudí, ktorí sa na úrad obrátili s vecou, ktorá nespadá do jeho agendy, sa už druhý rok po sebe pohybuje na úrovni jednej tretiny. Agenda úradu oproti roku 2024 vzrástla takmer o 1,5 násobok. Dôvodom je najmä **1,5-násobný nárast** v počte podnetov týkajúcich sa odvet za oznámenie.

Rovnako, 1,5-násobne narástla aj agenda úradu ako externého orgánu príslušného na prijímanie oznámení, kde bol zaznamenaný takmer dvojnásobok nových oznámení oproti predchádzajúcemu roku.

Graf č. 1: Vývoj počtu spisov úradu od vzniku Úradu na ochranu oznamovateľov

V ostatných agendách úrad zaznamenal podobný vývoj ako v predchádzajúcom roku.

2.2 OZNÁMENIA O PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI

Jednou z kľúčových úloh ÚOO je prijímanie oznámení o porušeníach zákona. Ako externý oznamovací kanál je občanom k dispozícii, ak chcú nahlásiť porušovanie právnych predpisov, ktoré predstavuje ohrozenie verejného záujmu a dozvedeli sa o ňom pri výkone svojej práce.

Počet podnetov v roku 2025 bol oproti roku 2024 takmer dvojnásobný.

Na podanie oznámenia je vytvorených viacero kanálov a je možné oznámenie urobiť aj anonymne. Oznamovatelia majú na výber zabezpečený online formulár dostupný na webe úradu, poštovú zásielku, prípadne môžu oznámenie podať aj osobne na vopred dohodnutom stretnutí s pracovníkom právneho odboru.

Pridaná hodnota, ktorú oznamovateľom prináša úrad, je poradenstvo, sprevádzanie a podpora počas celého procesu oznamovania. ÚOO tiež vybavuje a postupuje oznámenia, ktoré boli podané anonymne, ak tvrdenia v nich nasvedčujú tomu, že ide o nezákonnú

činnosť a sú riadne podložené. Ako zúčastnená strana sa môže úrad zúčastňovať súdnych sporov, kde je účastníkom oznamovateľ.

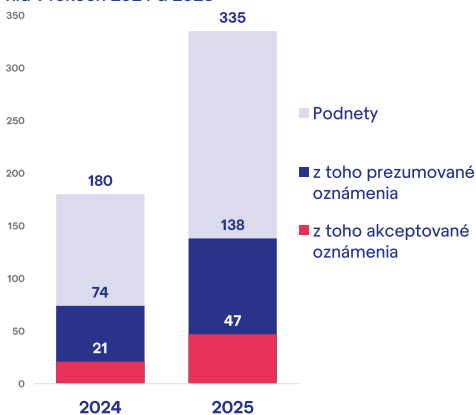
”

Úrad vybavuje a postupuje oznámenia, ktoré boli podané anonymne, ak sú riadne podložené.

V roku 2025 ÚOO prijal od občanov doteraz najvyšší počet podnetov, v porovnaní s rokom 2024 takmer dvojnásobok. Z celkovo prijatých **335 podnetov** bolo predbežne považovaných za oznámenie **138 podnetov (prezumpované oznámenia)** a ďalších **30** sa týkalo odvet. Zvyšných **167** podnetov bolo vyhodnotených ako nespádajúce do pôsobnosti úradu.

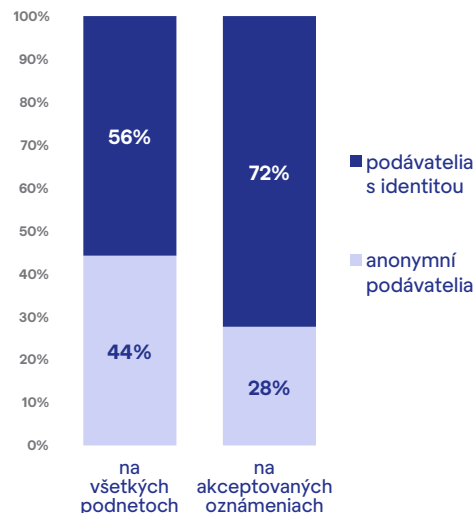
Po podrobnejšom preskúmaní a na základe ďalšej komunikácie s oznamovateľom bolo z prezumpovaných oznámení vyhodnotených **47 podnetov ako oznámenia**, ktoré spĺňajú podmienky zákona. Dôvody, pre ktoré neboli zvyšné prezumpované oznámenia ďalej akceptované, sú rôzne – oznamovatelia prestanú s úradom komunikovať a nedoplnia ďalšie potrebné informácie; na základe ďalšej komunikácie sa zistí, že informácie nie sú predkladané v súvislosti s výkonom práce; oznamovatelia predložia tvrdenia, no chýba akýkoľvek dôkaz a podobne.

Graf č. 2: Podnety, prezumpované a akceptované oznámenia v rokoch 2024 a 2025

Úrad prijal **148 anonymných podnetov**, čo predstavuje **44 %** z celkového počtu. Zo 47 podnetov, ktoré boli po podrobnejšom preskúmaní a na základe ďalšej komunikácie riešené ako oznámenia napĺňajúce všetky znaky zákona, bolo **13 anonymných**.

Graf č. 3: Podiel anonymných podnetov na všetkých podnetoch (vľavo) a podiel anonymných oznámení na oznámeniach (vpravo) v roku 2025

Podiel anonymných podávateľov je vypočítaný z počtu všetkých podnetov (335) a z počtu oznámení, ktoré spĺňajú podmienky zákona (47).

Na rozdiel od roku 2024 sa v roku 2025 zvýšil podiel žien oznamovateľiek, ktorých bolo **48 %**. Zvyšné percentá tvorili muži a anonymné podania, pri ktorých nepoznáme pohlavie oznamovateľa.

Až 89 % oznamovateľov bolo v zamestnaneckom pomere vo vzťahu k organizácii. Viac ako polovica – 59 % oznamovateľov pracovalo na bežnej výkonnej pozícii, 19 % na manažérskej a 7 % na expertnej alebo dozornej pozícii.

”

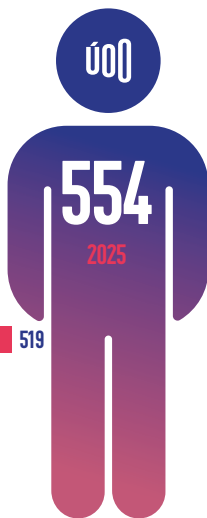
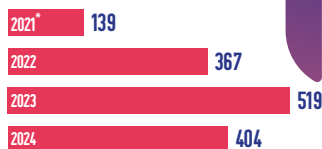
S istou mierou zjednodušenia možno konštatovať, že typickým oznamovateľom roku 2025 je žena, ktorá je zamestnaná vo verejnom sektore na nemanadžérskej pozícii.

Vo verejnom sektore alebo na samosprávach pracuje až 89 % pôvodcov oznámení. Až 64 % oznamovateľov podalo úradu oznámenie cez online formulár, 18 % využilo e-mail.

Najviac oznámení bolo z oblasti vzdelávania (37 %), verejnej správy, vrátane obrany a sociálneho zabezpečenia (dokopy 31 %). Oblasť zdravotníctva sa podieľala na počte oznámení 10 percentami.

POČET ĽUDÍ, KTORÍ SA OBRÁTILI NA ÚOO

prostredníctvom formulára, telefonnickej linky, poštou a ďalšími komunikačnými kanálmi.

POČET PRIJATÝCH PODNETOV

Podnety, ktoré ÚOO prijal ako orgán príslušný na prijímanie externých oznámení (vrátane podnetov na odvetné opatrenia).

Oznámenia sa týkali hlavne verejného obstarávania (26 %), neoprávneného použitia verejných prostriedkov alebo majetku (21 %), porušenia právnej povinnosti (16 %) a zneužitia právomoci (16 %).

V prípadoch, ktoré úrad sleduje, bolo podaných **18 trestných oznámení** a **12 podaní bolo postúpených na správne orgány**.

Vybrané anonymizované prípady, v ktorých podal oznámenie ÚOO:

→ Prípady 1

Oznamovateľ sa obrátil na úrad po tom, ako jeho oznámenie podané interným kanálom univerzity označila za neodôvodnené. Upozornil v ňom na neoprávnené poberanie financií na výskumné projekty. Financie pochádzali zo štátneho rozpočtu, ale aj zo zdrojov EÚ prostredníctvom grantovej agentúry, ktorá je zriadená ministerstvom školstva. Podozrenia sa týkali nadhodnocovania počtu výskumných hodín a vykazovania finančných prostriedkov aj na členov tímu, ktorí na projekte nepracovali. Oznamovateľ v spolupráci s úradom doplnil do oznámenia ďalšie podklady a s jeho súhlasom ÚOO podnet postúpil na Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a mládeže SR.

→ Prípady 2

Oznamovateľ upozornil na to, že na ministerstve majú byť vyplácané odmeny fiktívnym zamestnancom na fiktívnych pracovných pozíciách. Nezrovnalosti si všimol na odbore, ktorý sám riadil. Prostriedky vo výške približne 40-tisíc eur boli hradené zo zdrojov EÚ. Úrad pripravil a so súhlasom oznamovateľa postúpil oznámenie orgánom činným v trestnom konaní. Obsahom oznámenia bolo podozrenie z trestného činu subvenčného podvodu a poškodzovania finančných záujmov EÚ. Na základe neho bolo začaté trestné stíhanie na Úrade Európskej prokuratúry.

→ Prípady 3

Poslanec obecného zastupiteľstva upozornil úrad na viaceré podozrivé okolnosti pri obstarávaní a realizácii stavieb v obci. Pri verejnom obstarávaní rekonštrukcie malej stavby podľa neho došlo ku konfliktu záujmov, ktorý nebol ošetrený opatreniami, ktoré vyžaduje zákon o verejnom obstarávaní a úspešný uchádzač mohol získať nenáležité výhodu. Toto dielo bolo financované čiastočne z rozpočtu EÚ. Úrad v spolupráci s oznamovateľom doplnil oznámenie o ďalšie podklady a s jeho súhlasom ho postúpil Úradu pre verejné obstarávanie. Ten však kvôli novele zákona o verejnom obstarávaní nemal právomoc konanie obce sankcionovať, ÚOO preto pripravil a podal trestné oznámenie orgánom činným v trestnom konaní. V časti týkajúcej sa finančných prostriedkov EÚ bolo už začaté trestné stíhanie na Úrade Európskej prokuratúry.

Obrázok č. 2: Spisy ÚOO

2.3 OCHRANA A PODPORA OZNAMOVATEĽOV

Hoci v mediálnom priestore najviac rezonujú takzvané statusy chránených oznamovateľov, je nevyhnutné zdôrazniť, že ochrana oznamovateľov predstavuje oveľa širší súbor opatrení a nástrojov, ktorých zmyslom je zabrániť tomu, aby zamestnávateľ hrozil oznamovateľom odvetou alebo odvetné opatrenie voči nim vykonal s cieľom pomstiť sa im za podané oznámenie.

Tento zákaz, zakotvený v § 1 ods. 4 zákona o ochrane oznamovateľov, vyplýva aj zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie, ktorá určuje „spoločnú minimálnu normu na ochranu osôb nahlasujúcich porušenia práva Únie“.

Výber a aplikácia nástrojov na presadzovanie zákazu odvíet za podané oznámenia je podmienená konkrétnou životnou situáciou, postavením oznamovateľa alebo charakterom odvíet, ktorým oznamovateľ čelí. V niektorých prípadoch môže byť najefektívnejšou formou ochrany anonymita oznamovateľa, v iných situáciách je jedinou účinnou možnosťou domáhať sa súdnou cestou neplatnosti výpovede alebo náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia práv oznamovateľa.

”

V niektorých prípadoch môže byť najefektívnejšou formou ochrany anonymita oznamovateľa.

Konkrétna situácia na pracovisku môže byť dôvodom aj na využitie takzvaných mäkkých nástrojov, keď Úrad na ochranu oznamovateľov upozorní zamestnávateľa z pozície autority, že zamýšľaným úkonom môže porušiť práva oznamovateľa alebo mu priamo navrhnúť konkrétne nápravné opatrenia.

Súčasne zákon ustanovil aj formálne ochranné nástroje, ktoré môžu predchádzať súdnym sporom, alebo posilnia pozíciu oznamovateľa v prípade vzniku súdneho sporu. Práve oznamovateľ – zamestnanec je v takýchto prípadoch v slabšej, znevýhodnenej pozícii, ak v dôsledku podania oznámenia príde o zamestnanie.

Medzi tieto formálne nástroje patrí priznanie statusu chráneného oznamovateľa a pozastavenie účinkov pracovnoprávneho úkonu.

→ Status chráneného oznamovateľa

Jedným z najčastejších, neustále sa opakujúcich mýtov, ktorým úrad čelí, je tvrdenie, že status chráneného oznamovateľa udeľuje on sám. V skutočnosti nad udeľovaním tejto formy ochrany nemá kontrolu.

O status chráneného oznamovateľa môže oznamovateľ požiadať prokuratúru alebo správny orgán, ktorý je príslušný na konanie vo veci. Dôležité je, že jeho oznámenie môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti, k zisteniu alebo usvedčeniu jej páchatela. Takéto oznámenie sa označuje ako kvalifikované. Zároveň musí ísť o podanie v dobrej viere, teda ak je oznamovateľ presvedčený o pravdivosti svojich tvrdení. Ak prokurátor alebo správny orgán vyhodnotí, že ide o kvalifikované oznámenie, vydá rozhodnutie o priznaní statusu chráneného oznamovateľa.

”

O status chráneného oznamovateľa môže oznamovateľ požiadať prokuratúru alebo správny orgán, ktorý je príslušný na konanie vo veci.

Oznamovateľ následne od prokurátora alebo správneho orgánu dostane potvrdenie, pričom o tejto skutočnosti je informovaný aj jeho zamestnávateľ a ÚOO. Oznamovateľ sa tak stáva preventívne chráneným. To

v praxi znamená, že zamestnávateľ voči nemu nemôže realizovať žiadny pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasí, bez súhlasu Úradu na ochranu oznamovateľov.

Zmyslom takéhoto správneho konania na úrade je eliminovať možnosť, že sa zrealizuje úkon, ktorý súvisí s podaným oznámením.

V roku 2025 získalo 14 oznamovateľov status chráneného oznamovateľa.

Status chráneného oznamovateľa teda predstavuje preventívnu ochranu oznamovateľa pred tým, aby utrpel odvetu za to, že upozornil na porušovanie zákonov. Podozrenie zo spáchania trestného činu alebo správneho deliktu sa nemusí týkať priamo zamestnávateľa. Môže ísť aj o situáciu, keď sa podozrenia týkajú jeho zamestnancov, zmluvných partnerov, spolupracujúcich inštitúcií a pod.

V roku 2025 získalo **14 oznamovateľov status** chráneného oznamovateľa. Väčšinu ochrán (11) poskytol prokurátor, v troch prípadoch ochranu udelil správny orgán.

Úrad zaznamenal celkovo **11 nových žiadostí** o súhlas s pracovnoprávnym úkonom a ukončil 15 konaní týkajúcich sa žiadostí o súhlas s pracovnoprávnym úkonom. Tieto žiadosti sa vzťahovali aj na oznamovateľov, ktorým boli udelené ochrany v predchádzajúcich rokoch.

Žiadosti zamestnávateľov sa v roku 2025 prevažne týkali výpovedí, ojedinele porušenia pracovnej disciplíny a okamžitého skončenia pracovného pomeru s chráneným oznamovateľom.

Z 15 ukončených vecí v roku 2025 úrad **sedemkrát súhlas udelil a päťkrát súhlas neudelil**. Vo zvyšných prípadoch bolo konanie zastavené.

Z 15 ukončených vecí v roku 2025 úrad **sedemkrát súhlas udelil a päťkrát súhlas neudelil**. Vo zvyšných prípadoch bolo konanie zastavené.

V prípadoch, keď ÚOO odmietol dať súhlas s pracovnoprávnym úkonom, zamestnávateľ zvyčajne neuniesol dôkazné bremeno a nepredložil relevantné dôkazy na podporu

tvrdení, že navrhovaný pracovnoprávny úkon nemá žiadnu príčinnú súvislosť s kvalifikovaným oznámením.

→ **Prípád chránených oznamovateľov z radov polície**

Aj v roku 2025 boli intenzívne medializované prípady viacerých príslušníkov Policajného zboru, vrátane vyšetrovateľov, ktorým prokurátor poskytol ochranu. Policajti s udeleným statusom chráneného oznamovateľa boli dočasne pozbavení výkonu štátnej služby, odvolaní, prevedení, či preložení na pracoviská v iných mestách. Všetky tieto úkony boli vykonané bez toho, aby si na ne Ministerstvo vnútra SR vopred vyžiadalo súhlas ÚOO, ako stanovuje zákon.

Po prvej pokute, vo výške 90-tisíc eur (12 personálnych rozkazov voči 10 policajtom bez súhlasu ÚOO), ktorú úrad ministerstvu udelil v roku 2024, nasledovali v roku 2025 ďalšie tri pokuty vo výške 6-tisíc eur (1 personálny rozkaz voči policajtovi bez súhlasu ÚOO), 18-tisíc eur (3 personálne rozkazy voči jednému policajtovi bez súhlasu ÚOO) a 70-tisíc eur (10 personálnych rozkazov voči 5 policajtom bez súhlasu ÚOO). Ministerstvo všetky doteraz udelené pokuty uhradilo a voči každej z nich podalo správnu žalobu. O správnosti rozhodnutí Úradu na ochranu oznamovateľov tak bude rozhodovať správny súd.

Zákonnosť personálnych rozkazov vydaných bez predchádzajúceho súhlasu úradu napadli chránení príslušníci Policajného zboru aj samostatnými žalobami na správnom súde. Vzhľadom na to, že v nich úrad nevystupoval ako účastník konania, požiadal senáty správneho súdu o pribratie do týchto súdnych konaní. Príslušné senáty však žiadosti úradu vyhodnotili odlišne. Kým jeden senát pribratie úradu zamietol z dôvodu, že neexistuje zákonné ustanovenie, ktoré by umožnilo úradu vstup do správnych súdnych konaní, iný senát umožnil úradu do takéhoto konania vstúpiť.

Práve v súdnom konaní, do ktorého bol úrad pribratý ako ďalší účastník konania, príslušný senát Správneho súdu v Bratislave zrušil

pre nezákonnosť personálny rozkaz, ktorým bol chránený policajt dočasne pozbavený výkonu štátnej služby. V tomto rozhodnutí súd potvrdil povinnosť ministerstva vnútra riadiť sa príslušnými ustanoveniami zákona o ochrane oznamovateľov, konkrétne povinnosťou vyžiadať si pred vydaním personálneho rozkazu predchádzajúci súhlas úradu.

Toto rozhodnutie je právoplatné, no v ďalšom konaní o ňom bude rozhodovať Najvyšší správny súd SR na základe kasačnej sťažnosti, ktorú dňa 9. januára 2026 podalo ministerstvo vnútra. Toto rozhodnutie je zároveň prvým rozhodnutím správneho súdu, ktorým súd potvrdil výklad zákona, na ktorý dlhodobo poukazoval Úrad na ochranu oznamovateľov.

”

Správny súd v Bratislave potvrdil výklad zákona Úradu na ochranu oznamovateľov.

Odstavený policajt sa tak koncom roka mohol po viac než dvoch rokoch vrátiť do práce.

→ **Pozastavenie účinnosti pracovnoprávneho úkonu**

Ďalší z nástrojov ochrany oznamovateľov nazývame aj tzv. následná ochrana. Ak sa oznamovateľ, ktorý nemá udelený status preventívnej ochrany, domnieva, že zamestnávateľ voči nemu vykonal pracovnoprávny úkon ako odplatu za podané oznámenie a nesúhlasí s ním, môže v lehote 15 dní požiadať úrad o jeho pozastavenie. Ak zamestnávateľ nepreukáže, že úkon nesúvisí s oznámením, ÚOO ho pozastaví na dobu 30 dní.

Oznamovatelia žiadali o pozastavenie účinnosti pracovnoprávneho úkonu 19-krát.

Táto lehota poskytuje oznamovateľovi priestor obrátiť sa na súd s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým je možné pozastaviť účinnosť pra-

covnoprávneho úkonu až do finálneho rozhodnutia súdu. Ak súd takéto neodkladné opatrenie vydá, až do právoplatného rozhodnutia o platnosti či neplatnosti napríklad výpovede, ostáva pracovný pomer oznamovateľa zachovaný.

V roku 2025 dostal úrad od oznamovateľov **19 žiadostí o pozastavenie účinnosti pracovnoprávneho úkonu**, pričom vyhovel trom.

Najčastejšie dôvody nepozastavenia účinnosti pracovnoprávnych úkonov:

- neboli splnené procesné podmienky,
- zamestnávateľ preukázal, že pracovnoprávny úkon nemal súvislosť s oznámením,
- o takýto úkon žiadal oznamovateľ, ktorému už predtým bola udelená preventívna ochrana.

→ **Ďalšie spôsoby, ktorými úrad dohliada na ochranu oznamovateľov**

Okrem preventívnej a následnej ochrany oznamovateľov úrad zabezpečuje ich ochranu aj prostredníctvom ďalších opatrení. V rámci svojej **kontrolnej činnosti** dohliada na dodržiavanie ustanovení o prijímaní a preverovaní oznámení u povinných subjektov. Súčasne kontroluje, či zamestnávateľ po podaní oznámenia nepodniká voči oznamovateľovi odvetné opatrenia.

V prípade, že ÚOO pri výkone kontroly alebo inak zistí porušenia príslušných ustanovení, môže začať konanie o správnom delikte alebo priestupku. Ak sa podozrenia preukáže, môže zodpovedným subjektom uložiť **pokutu za správny delikt alebo priestupok**. Úrad sa taktiež vo vybraných prípadoch aktívne zúčastňuje súdnych sporov, kde ako jedna zo strán vystupuje oznamovateľ.

Okrem týchto formálnych nástrojov využíva aj tzv. soft zásahy, ktoré majú prevažne preventívny a upozorňujúci charakter. Medzi tieto patrí napríklad zaslanie listu zamestnávateľovi s upozornením na zákaz odvetných

opatrení voči oznamovateľom. Týmto spôsobom sa úrad snaží predísť porušeniam ešte pred tým, než by muselo dôjsť k uplatneniu sankčných mechanizmov.

Vybrané anonymizované prípady oznamovateľov, v ktorých úrad asistoval:

→ Prípád 1

Oznamovateľ sa obrátil na úrad so žiadosťou o pozastavenie účinnosti odvolania z vedúcej funkcie v inštitúcii v rezorte zdravotníctva. Po tom, ako v ranných hodinách podal oznámenie prostredníctvom interného systému, mu bolo popoludní toho istého dňa doručené rozhodnutie o odvolaní z funkcie. ÚOO vyzval zamestnávateľa, aby vysvetlil svoj postup a preukázal, že odvolanie nebolo dôsledkom oznámenia. Zamestnávateľ však argumentáciu obmedzil na tvrdenie, že zamestnanca môže odvolať kedykoľvek, aj bez udania dôvodu. Keďže neprejavil záujem o objasnenie konania, úrad účinnosť pracovnoprávneho úkonu pozastavil. Oznamovateľ sa následne obrátil na súd so žiadosťou o vydanie neodkladného opatrenia, ktoré malo odložiť uplatňovanie odvolania. Súd žiadosti na dvoch stupňoch vyhovel. Oznamovateľ následne podal na súde žalobu o určenie neplatnosti jeho odvolania z funkcie. Úrad v tomto konaní vystupuje ako zúčastnená strana, t. j. ako nestranný a nezávislý orgán verejnej moci, s cieľom poukazovania na princípy ochrany oznamovateľov. Súd začiatkom roka 2026 rozhodol, že odvolanie oznamovateľa z funkcie je neplatné. V čase písania tejto výročnej správy rozhodnutie nebolo právoplatné, zamestnávateľ má právo sa odvolať. O definitívnom výsledku tak ešte môže rozhodovať súd v druhostupňovom konaní, oznamovateľ dovedty naďalej pôsobí vo svojej funkcii.

→ Prípád 2

Oznamovateľka sa obrátila na úrad so žiadosťou o pozastavenie účinnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru pre údajné závažné porušenie pracovnej

disciplíny. Bola zamestnankyňou školy a viacerým inštitúciami oznámila neoprávnené nakladanie s finančnými prostriedkami. Vedenie školy sa vyjadrilo, že o oznámení nemalo žiadne informácie, no úrad v rámci konania zistil, že sa o obsahu oznámenia a identite oznamovateľky dozvedelo na stretnutí na mestskom úrade, ktorému bolo oznámenie postúpené. Okrem toho vedenie školy nedokázalo dostatočne vysvetliť svoj postup voči oznamovateľke a jednoznačne preukázať ani dôvody na jej disciplinárny postih. Úrad preto rozhodol o pozastavení účinnosti okamžitej výpovede oznamovateľky.

→ Prípád 3

Zamestnávateľ sa obrátil na úrad so žiadosťou o udelenie súhlasu s výpoveďou voči chránenej oznamovateľke, ktorá pracovala ako ekonomická referentka v obci. Dôvodom výpovede mala byť podľa zamestnávateľa jej nadbytočnosť, keďže pre prekážky v práci na strane obce dlhodobo nevykonávala žiadnu pracovnú činnosť. Obec však vytvorila novú pracovnú pozíciu s totožnou náplňou práce. ÚOO sa v konaní podarilo preukázať, že prekážky na strane zamestnávateľa boli dôsledkom dlhoročného súdneho sporu medzi ním a oznamovateľkou. Tá v minulosti získala status chráneného oznamovateľa, no zamestnávateľ jej dal výpoveď bez súhlasu príslušnej inštitúcie – pred vznikom ÚOO to bol inšpektorát práce. Zamestnávateľ neunesol dôkazné bremeno a úrad súhlas s výpoveďou neudelil.

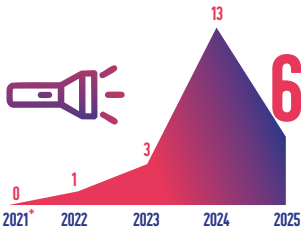
”

V konaní o udelení súhlasu s pracovnoprávnym úkonom voči chránenému oznamovateľovi je povinnosťou zamestnávateľa preukázať, že navrhovaný úkon nie je odvetou za podané oznámenie.

2 PRÁVNA AGENDA ÚRADU

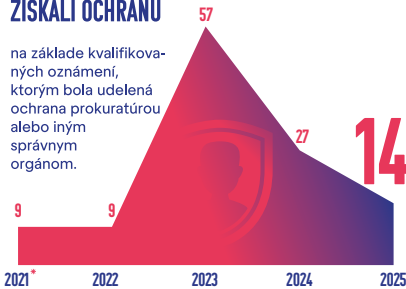
POČET KONTROL

začatých v danom kalendárnom roku.

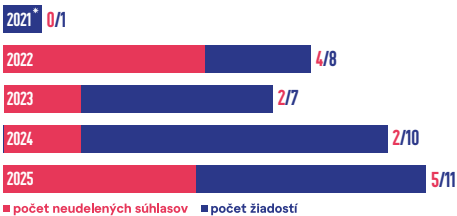
POČET OZNAMOVATEĽOV, KTORÍ ZÍSKALI OCHRANU

na základe kvalifikovaných oznámení, ktorým bola udelená ochrana prokuratúrou alebo iným správnym orgánom.

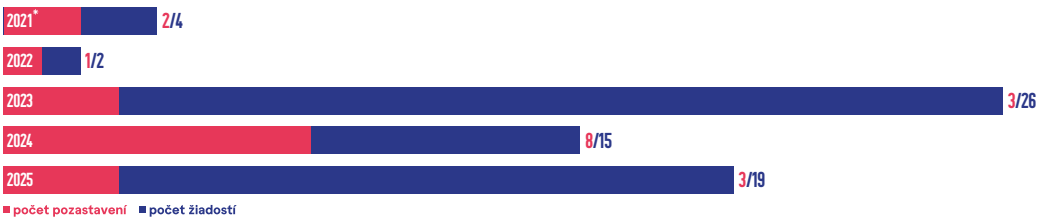
POČET ŽIADOSTÍ ZAMESTNÁVATEĽOV O SÚHLAS S PRACOVNOPRÁVNÝM ÚKONOM

– ak chcel takýto úkon zamestnávateľ uskutočniť voči chránenému oznamovateľovi.

POČET ŽIADOSTÍ OZNAMOVATEĽA O POZASTAVENIE ÚČINNOSTI PRACOVNOPRÁVNEHO ÚKONU ZAMESTNÁVATEĽA

Pozastavenia negatívnych pracovnoprávných úkonov vykonaných voči oznamovateľom v súvislosti s ich podanými oznámeniami.

POČET PRÍPADOV

→ s trestným oznámením

POČET PRÍPADOV

→ s podaním na správny orgán

Zahŕňa podané trestné oznámenia a podania na správny orgán v súvislosti s prijatými oznámeniami.

POČET KONANÍ ÚRADU

súvisiacich s ochranou oznamovateľov, kontrolnou činnosťou, s udelením pokuty, alebo priestupku, udelením odmeny, ako aj pomoc oznamovateľom pri odvetných opatreniach a oznámeniach a iné.

*Všetky údaje za rok 2021 zahŕňajú iba obdobie september – december 2021

→ Psychosociálna podpora oznamovateľov

Oznamovanie porušovania zákonov a následná hrozba odvetných opatrení zo strany zamestnávateľa sú pre oznamovateľov výraznou záťažou. Dotýka sa to nielen ich pracovného, ale aj súkromného života a môže to mať negatívny vplyv aj na ich psychické alebo fyzické zdravie.

Pre niektorých oznamovateľov sú situácie, v ktorých sa ocitli alebo zistenia, ktoré odhalili, natoľko zásadné, že si nevedia predstaviť naďalej pracovať pre svojho zamestnávateľa. Ocítajú sa tak pred zložitou otázkou ďalšieho pracovného smerovania. Pre tých, ktorí v zamestnaní ostať chcú, môže mať pozícia oznamovateľa výrazný vplyv na ďalšiu kariéru a vzťahy na pracovisku. V oboch prípadoch môžu oznamovatelia pociťiť vplyv tejto situácie aj na ich súkromný život, duševnú pohodu a zdravie.

Preto úrad zaviedol program psychosociálnej podpory – cieleňé individuálne konzultácie a poradenstvo zamerané na psychosociálnu a kariéru podporu, ktoré poskytuje na základe individuálneho posúdenia potreby oznamovateľov v situáciách, ktoré sú pre oznamovateľov natoľko zaťažujúce, že si vyžadujú aj takýto typ intervencie.

V roku 2025 tieto služby využili **6 oznamovateľov**, ktorí absolvovali dokopy **34 sedení**. Služba psychosociálnej podpory sa pre oznamovateľov ukazuje ako prínosná najmä v prípade jej včasného využitia, teda krátko po podaní oznámenia. V tomto období si osvojujú praktické techniky na zvládanie náročných pracovných situácií a posilňujú svoju odolnosť do budúcnosti.

Viacerí oznamovatelia zároveň uvádzajú, že program pre nich predstavuje dôležitú formu istoty a bezpečného zázemia, keďže sa v náročných situáciách môžu obrátiť na odbornú podporu, a to najmä v prípadoch, keď svoje problémy nechcú alebo nemôžu zdieľať s najbližším okolím.

2.4 KONTROLNÁ ČINNOSŤ

Úrad vykonáva kontrolnú činnosť u subjektov verejného aj súkromného sektora, a to na základe vopred schváleného ročného plánu kontrol alebo na základe doručených podnetov.

Kontrolná činnosť sa zameriava predovšetkým na existenciu a funkčnosť vnútorného systému preverovania oznámení u zamestnávateľov, prípadne na postup zamestnávateľa voči oznamovateľom.

Ak zamestnávateľ dodržiava etické zásady a legislatívne požiadavky, jeho vnútorný systém oznamovania sa stáva účinným nástrojom prevencie korupcie a iných nekalých praktík. Kontrola vnútorných systémov preverovania oznámení preto patrí medzi kľúčové nástroje, prostredníctvom ktorých úrad dohliada na dodržiavanie zákona o ochrane oznamovateľov.

Pri výkone kontroly má ÚOO právomoc nielen identifikovať nedostatky, ale aj aktívne zasahovať. Môže upozorniť zamestnávateľov na nesprávne alebo nedostatočné vybavenie oznámenia a požadovať nápravu. Zároveň je oprávnený varovať pred plánovanými úkonmi voči oznamovateľovi, ak by mohli byť v rozpore so zákonom a odporučiť konkrétne opatrenia na zabezpečenie súladu s platnou legislatívou.

”

Dobre fungujúci vnútorný systém oznamovania je účinným nástrojom prevencie korupcie a iných nekalých praktík.

Zistenia z kontrol v roku 2025

V roku 2025 úrad začal celkovo šesť kontrol zameraných predovšetkým na vnútorné systémy preverovania oznámení v súkromnom aj verejnom sektore. Pozornosť bola sústre-

dená najmä na veľké organizácie s viac ako 500 zamestnancami. Vo verejnej správe ide často o subjekty, ktoré vystupujú ako zriaďovatelia rozpočtových a príspevkových organizácií, zakladatelia štátnych podnikov, správcovia fondov alebo vykonávatelia akcionárskych práv voči obchodným spoločnostiam so stopercentnou majetkovou účasťou štátu.

Za týchto okolností majú tieto subjekty povinnosť zabezpečiť vnútorný systém preverovania oznámení aj v organizáciách, ktoré zriaďujú alebo ovládajú, a to v prípadoch, keď samotné organizácie zamestnávajú menej ako 50 zamestnancov.

Medzi kontrolovanými inštitúciami sa nachádzali aj také, ktoré si túto zákonnú povinnosť nespĺnili, hoci im jednoznačne vyplývala z platných právnych predpisov. Ako opakujúci sa aplikačný problém sa pritom ukazuje absencia zákonom stanovenej lehoty na splnenie tejto povinnosti, a to najmä v situáciách keď počty zamestnancov v organizáciách kolíšu. Podľa zákona č. 54/2019 Z. z. sú subjekty s 50 a viac zamestnancami povinné mať zavedený vnútorný systém preverovania oznámení, no právna úprava nestanovuje žiadne prechodné obdobie ani konkrétnu lehotu na jeho zavedenie. V praxi to znamená, že zákonná povinnosť vzniká okamžite po splnení zákonných podmienok, čo nie je vždy zlučiteľné s reálnymi organizačnými a personálnymi možnosťami dotknutých subjektov.

Počas kontrolnej činnosti sa úrad opakovane stretol aj s aplikačnými nedostatkami pri orgánoch, ktoré sú zo zákona oprávnené prijímať oznámenia o protispoločenskej činnosti ako externé orgány. Najčastejším problémom bolo, že si zamieňali agendy vnútorného oznamovania podľa § 10 a § 11 s agendou externého oznamovania podľa § 22 zákona o ochrane oznamovateľov, prípadne sa miešala s agendou protikorupčnej politiky. Takéto nesprávne pochopenie právnej úpravy môže viesť k tomu, že oznámenie nie je preverované príslušnou osobou alebo útvaram, dochádza k porušeniu povinnosti mlčanlivosti, alebo je ochrana oznamovateľovi priznaná nesprávne či oneskorene.

Napriek tomu, že novela zákona o ochrane oznamovateľov účinná od 1. septembra 2023 zaviedla zmeny do pravidiel vnútorných systémov oznamovania, mnohí zamestnávateľia doteraz tieto legislatívne zmeny neimplementovali. Táto skutočnosť môže, najmä v prípade prijatia oznámenia, viesť k závažným pochybeniam v rámci postupov jeho preverovania. V tejto súvislosti sa zamestnávateľia, ktorí zamestnávajú najmenej 250 zamestnancov, vystavujú riziku uloženia pokuty až do výšky 100 000 eur.

Medzi najčastejšie porušenia povinností v súvislosti so zmenami, ktoré novela priniesla, patrili najmä:

- porušenie povinnosti informovať zamestnancov o spôsoboch podávania oznámení nielen interne, ale aj prostredníctvom externých inštitúcií ako je ÚOO, prokuratúra alebo iný správny orgán,
- porušenie povinnosti poučenia zamestnancov o zákonných možnostiach ochrany oznamovateľov,
- porušenie povinnosti zachovávanía mlčanlivosti nielen o totožnosti oznamovateľa, ale aj o totožnosti dotknutej osoby, voči ktorej oznámenie smeruje,
- porušenie povinnosti potvrdenia prijatia oznámenia, ako aj zmien súvisiacich s počítaním lehôt pri jeho preverovaní.

A nakoniec aj pozitívny postreh. Týka sa dcérskych spoločností nadnárodných organizácií, v ktorých je kultúra ochrany a podpory whistleblowingu hlboko zakorenená ešte z obdobia pred nadobudnutím účinnosti príslušnej legislatívy na Slovensku. Tieto subjekty prinášajú moderné a praktické riešenia, najmä vo forme špecializovaných mobilných aplikácií alebo pravidelných newsletterov distribuovaných medzi svojich zamestnancov, čím účinne podporujú povedomie o téme whistleblowingu a kultúru otvorenosti.

2.5 SANKČNÉ KONANIA

Do agendy oddelenia správnych konaní a metodiky, ktoré je súčasťou právneho odboru úradu, spadajú aj sankčné konania. Tie môžu byť iniciované z rôznych dôvodov, či

Úrad v roku 2025 uložil pokuty v celkovej hodnote 122 200 eur.

už ako výsledok kontrolnej činnosti ÚOO, na základe podnetu oznamovateľa alebo z vlastnej činnosti ÚOO.

V roku 2025 úrad uložil **8 pokút v celkovej**

sume 122 200 eur, vrátane pokút z kontrolnej činnosti. Najvyššia uložená pokuta bola 70-tisíc eur, najnižšia 200 eur.

Všetky uložené sankcie sú príjmom štátneho rozpočtu.

2.6 ODMENY

Ak oznamovateľ podá kvalifikované oznámenie, úrad mu môže podľa zákona priznať odmenu až do výšky 50-násobku minimálnej mzdy. Legislatíva pritom stanovuje konkrétne podmienky, ktoré musia byť splnené. Žiadosť o odmenu možno podať napríklad až v prípade, ak bola v danej veci podaná obžaloba, ku ktorej odhaleniu a prešetreniu oznamovateľ prispel, alebo ak už bolo právoplatne rozhodnuté o spáchaní správneho deliktu.

Odmena však nie je právne nárokovateľná. V praxi to znamená, že oznamovateľovi nevzniká nárok na odmenu automaticky a úrad mu ju po posúdení konkrétneho prípadu môže, ale nemusí poskytnúť.

Zákon tiež stanovuje, že pri rozhodovaní o žiadosti o poskytnutie odmeny sa má „zohľadniť najmä miera zásluh oznamovateľa na objasnení závažnej protispoločenskej činnosti, zistení jej páchatela, ušlý zárobok oznamovateľa a rozsah uchráneného alebo vráteného majetku, ak ho možno vyčíslieť.“

V roku 2025 boli úradu doručené tri žiadosti o odmenu, jednej žiadosti nevyhoveli, pri dvoch ešte nebolo ukončené posudzovanie.

→ **Anonymizovaný prípad žiadosti o odmenu**

Poslanec mestského zastupiteľstva podal trestné oznámenie o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone funkcie. V prípade bola podaná obžaloba, na základe čoho oznamovateľ žiadal o odmenu. Pri posudzovaní odmeny je úrad povinný si vyžiadať stanovisko prokuratúry ohľadom zásluh oznamovateľa na objasnení nezákonnej činnosti a vychádzať z neho. Prokuratúra úrad informovala, že v rovnakej veci bolo ešte pred oznamovateľom podané trestné oznámenie aj iným subjektom, rovnako bolo podané trestné oznámenie aj v mene viacerých poslancov. Prokuratúra vyhodnotila, že zásluhy žiadateľa o odmenu boli na objasnení protispoločenskej činnosti len minimálne. Úrad preto morálne ocenil angažovanosť poslanca, no odmenu nepriznal.

2.7 SPRÁVNE ŽALOBY

Rozhodnutia úradu, s ktorými dotknuté strany nesúhlasia, sú napadnuteľné žalobami na správnych súdoch. Tento prostriedok môžu využiť fyzické aj právnické osoby.

Ide o konania, prostredníctvom ktorých sa napáda zákonnosť rozhodnutí úradu o udeľení pokút, pozastavení účinnosti pracovnoprávných úkonov či o neudelení súhlasu s takýmito úkonmi. Vo väčšine prípadov je žalobcom štátny orgán alebo orgán samosprávy.

Úrad v roku 2025 čelil **20 správnym žalobám na prvostupňovom správnom súde**. Žiadne z konaní o správnej žalobe voči úradu v čase písania tejto výročnej správy nebolo ukončené.

3

**PORADENSTVO
A VZDELÁVANIE**

Obrázok č. 3: Školenie zodpovedných osôb na Úrade na ochranu oznamovateľov

Jedným z kľúčových pilierov agendy úradu je aj vzdelávanie a poradenstvo. Jeho cieľom je zvyšovanie povedomia verejnosti a zamestnávateľov o oznamovaní nekalej činnosti, ochrane a právach oznamovateľa.

Stále podstatná časť zamestnancov v súkromnom aj verejnom sektore nemá dostatočné povedomie o tom, že v prípade oznámenia porušení zákona majú svoje práva, vrátane ochrany pred odvetnými opatreniami. Zamestnávatelia často nemajú dost poznatkov o správnom a efektívnom nastavení vnútorných oznamovacích systémov.

Pravidelné školenia, ktoré úrad organizuje, preto prispievajú k vyššej informovanosti a posilňujú dôveru v systém ochrany oznamovateľov, čo následne podporuje jeho efektívne využívanie v praxi. Vzdelávanie tak plní nielen funkciu zlepšovania fungovania oznamovacích systémov, ale predstavuje aj významný preventívny nástroj a element podpory transparentnosti v spoločnosti.

3.1 PORADENSTVO - INFOLINKA

Orientácia v problematike oznamovania nezákonnej činnosti nie je vždy jednoduchá. Prax potvrdzuje, že zákon o ochrane oznamovateľov nebýva pre zamestnávateľov ani širokú verejnosť vždy dostatočne zrozumiteľný. Z tohto dôvodu úrad prevádzkuje bezplatnú informačnú linku (0800 221 213), ktorá je prístupná v pravidelných časoch od pondelka do štvrtka.

Primárnym účelom infolinky je poskytovanie konzultácií a poradenstva v oblasti oznamovania. Využívať ju môžu občania, za-

mestnávatelia, či tzv. zodpovedné osoby, ktoré majú v inštitúciách na starosti vnútorné systémy oznamovania. Neslúži na poskytovanie odborných stanovísk, poradenstvo advokátskym kanceláriám ani na samotné podávanie oznámení.

Infolinka v roku 2025 zaznamenala **161 volaní**, tento počet ostal na úrovni predchádzajúceho roka. Znížil sa však podiel opakovaných volaní zo 41 % na 30 % a zmenila sa štruktúra volajúcich, keď volalo menej

”

Infolinku oznamovateľia najčastejšie využívajú na získanie poradenstva k oznamovaniu.

oznamovateľov a zamestnávateľov a výraznejšie sa zvýšil podiel občanov.

S tým súvisí aj nárast počtu hovorov o témach, ktoré nie sú priamo v kompetencii úradu, a to z každého piateho na približne každý štvrtý. V rámci nich je najväčšou skupinou dopyt po právnej pomoci v súkromných sporoch, ktoré nemajú súvis s agendou oznamovania.

Inak sa infolinka najčastejšie využíva v snahe získať poradenstvo k procesu oznamovania (20 % všetkých hovorov), poradenstvo k zákonu (15 %), k ochrane oznamovateľov (14 %), prípadne poradenstvo v agende zodpovedných osôb (12 %). Na získanie informácií v súvislosti s konaním úradu využilo linku 11 % volajúcich.

Oznamovateľia, ktorí svoj prípad už začali riešiť s právnym odborom úradu a potrebujú sa poradiť o prebiehajúcom prípade, majú automaticky prístup k poradenstvu priamo s právnikmi ÚOO.

3.2 VZDELÁVANIE

V roku 2025 vzdelávanie úradu absolvovalo dokopy 1 913 osôb. Úrad zorganizoval 26 vzdelávacích aktivít pre rôzne cieľové skupiny, ktorých sa zúčastnilo 754 osôb a k dispozícii bola aj e-learningová platforma ÚOO, ktorú využilo 1 159 osôb.

→ Vzdelávanie zodpovedných osôb

Pojmom „zodpovedné osoby“ označujeme pracovníkov vo firmách a inštitúciách, ktorým bola pridelená agenda súvisiaca s vnútorným systémom preverovania oznámení. Kým napríklad v súkromnom sektore či štátnych inštitúciách je na zamestnávateľovi, koho si určí ako zodpovednú osobu podľa zákona o ochrane oznamovateľov, v prípade samospráv je legislatívne dané, že sú nimi hlavní kontrolóri.

Vzdelávacie aktivity úradu absolvovalo 1913 osôb.

Zamestnávateľ, okrem toho, že je povinný zodpovednej osobe poskytnúť priestor na nezávislé plnenie úloh, je povinný starať sa

aj o rozvoj jej odborných kompetencií. Odborná pripravenosť zodpovedných osôb je nevyhnutná na kvalifikované prijímanie a preverovanie oznámení o nekalej činnosti na pracovisku. V záujme riadneho plnenia zákonných povinností je preto potrebné vytvoriť adekvátne podmienky a vyčleniť potrebné zdroje na kontinuálne vzdelávanie týchto pracovníkov.

V prvej polovici roka bolo vzdelávanie úradu zamerané predovšetkým na osobné školenia. Lektorský tím ÚOO s celodenným školením pre zodpovedné osoby navštívil 7 miest – Bratislavu, Žilinu, Košice, Nitrú, Trenčianske Teplice, Prešov a Trnavu.

V druhej polovici roka úrad priniesol nové formáty vzdelávania, s ktorými sa presunul do online priestoru. Zorganizoval šesť online

školení zameraných na ochranu oznamovateľov a vnútorný systém oznamovania. Online školenia úradu umožnili znížiť náklady na vzdelávanie a flexibilne reagovať na aktuálne potreby vzdelávania zodpovedných osôb.

Obrázok č. 4: Školenie zodpovedných osôb v Košiciach

Okrem online školení bolo v druhom polroku zavedené aj nové osobné školenie. Praktický workshop na tému preverovania oznámení sa konal v dvoch termínoch v priestoroch úradu v Bratislave.

”

Online školenia a e-learningová platforma sú prostriedkami ako maximalizovať dostupnosť vzdelávania s minimálnymi nákladmi.

Okrem školení poskytuje ÚOO zodpovedným osobám aj manuály, metodické usmernenia, vzorovú smernicu a ďalšie vzdelávacie materiály, ktoré sú im digitálne prístupné. O novinkách v oblasti sú informované aj prostredníctvom newslettera, ktorý úrad niekoľkokrát ročne posieľa na viac ako 900 kontaktov z radov zodpovedných osôb. Na konzultácie môžu tiež využiť infolinku úradu.

→ E-learningové vzdelávanie

Novým flexibilným doplnkom k vzdelávaniu zamestnancov a zodpovedných osôb je vzdelávanie prostredníctvom e-learningovej platformy elearning.oznamovateľa.sk. Systém bol uvedený do prevádzky v roku 2024. Vznikol ako odpoveď na potrebu škálovať možnosti vzdelávania so zachovaním časovej flexibility účastníkov, ich vlastného tempa osvojovania si vedomostí a bez nutnosti fyzicky sa zúčastňovať školení. Úrad tým tiež reaguje na potrebu vzdelávania nielen zodpovedných osôb, ale aj bežných zamestnancov.

Jeho súčasťou sú tri moduly:

- Modul **Adaptačné vzdelávanie** je kľúčový v tom, že dáva zamestnávateľom do rúk bezplatný a efektívny nástroj, vďaka ktorému majú možnosť oznámiť každého nového zamestnanca s praktickými informáciami o whistleblowingu a možnostiach ochrany. Víziou úradu je, aby bol v budúcnosti tento kurz povinný v rámci adaptačného vzdelávania u zamestnávateľov v štátnej a verejnej správe.
- **Kurz pre zodpovedné osoby** obsahuje šesť podrobne rozpracovaných modulov pre doplnenie vedomostí zodpovedných osôb. Poznatky si tak môžu osviežiť alebo doplniť kedykoľvek počas roka a tempom, ktoré im vyhovuje.
- **Modul určený pre pracovníkov externých orgánov** určených na prijímanie oznámení o nezákonnej činnosti odhalenej v práci – vzdeláva o tom, ako nastaviť interné procesy na prijímanie oznámení v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov aj o hlavných zásadách pri udeľovaní statusu chráneného oznamovateľa.

Kurzy môže absolvovať neobmedzený počet účastníkov a ich obsah sa dá v prípade potreby jednoducho aktualizovať. Súčasťou modulov pre zamestnancov a zodpovedné osoby je zá-

verečný test, na základe ktorého je účastníkovi vygenerovaný certifikát o absolvovaní kurzu.

E-learning, ktorý úrad vyvinul vo vlastných kapacitách, je spôsobom ako maximalizovať dostupnosť vzdelávania o whistleblowingu s minimálnymi nákladmi.

Obrázok č. 5: Náhľad z modulu pre adaptačné vzdelávanie na e-learningovej platforme

→ Vzdelávanie zamestnancov ústredných orgánov štátnej správy

Ústredné orgány štátnej správy, ako kľúčové inštitúcie, ktoré stoja na vrchole hierarchie výkonnej moci, boli v oblasti vzdelávania pre úrad vždy kľúčové. Zamestnanci, ktorí poznajú postupy interného a externého oznamovania a majú dostatočné povedomie o možnostiach ochrany, môžu byť dôležitým článkom pri posilňovaní kultúry transparentnosti a prevencii korupcie a nekalých praktík v štátnej správe.

Školením úradu minulý rok prešli zamestnanci Protimonopolného úradu SR, Úradu pre verejné obstarávanie, Správy štátnych hmotných rezerv SR, Úradu priemyselného vlastníctva SR, subjekty hospodárskej mobilizácie v pôsobnosti ministerstva dopravy a Úradu geodézie, kartografie a katastra SR. S prednáškou vystúpila zástupkyňa úradu aj na konferencii Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR.

”

Cieľom vzdelávacích aktivít je zvyšovanie povedomia verejnosti, zamestnávateľov aj správnych orgánov o oznamovaní nekalej činnosti, ochrane a právach oznamovateľa.

→ **Vzdelávanie zamestnancov firiem a inštitúcií**

Úrad sa venuje aj vzdelávaniu v ďalších firmách a inštitúciách, ak to časové kapacity úradu dovoľujú, a to najmä tých, ktoré iniciatívne prejavia záujem o vzdelávanie.

→ **Vzdelávanie odborárov**

V roku 2025 úrad nadviazal spoluprácu s Konfederáciou odborových zväzov SR, ktorá vyústila do dvoch školení pre odborárskych lídrov.

→ **Vzdelávanie pracovníkov externých orgánov určených na prijímanie oznámení**

Úrad sa v stratégii vzdelávania zameriaval aj na ďalšiu dôležitú skupinu inštitúcií, a to externé orgány určené na prijímanie oznámení. Každý správny orgán má totiž aj povinnosť prijímať oznámenia o porušeníach zákona vo svojej oblasti. Je kľúčové, aby okrem vnútorných systémov, ktoré slúžia na interné oznamovanie zamestnancov, mali vytvorené aj kanály a postupy na spracovanie externých oznámení. V praxi totiž inštitúcie medzi týmito dvoma agendami často nerozlišujú (viac v časti 2.4 Kontrolná činnosť).

Úrad v tejto súvislosti dlhodobo poukazuje na nedostatočnú transpozíciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie. Zákon o ochrane oznamovateľov totiž neurčuje žiadne pravidlá pri externom oznamovaní a neurčuje ani jednoznačne, ktoré správne orgány sú povinné prijímať oznámenia. To spôsobuje nielen právnu ne-

istotu pre oznamovateľov, ale aj porušovanie smernice, pretože orgány verejnej moci sú pravidlami európskeho práva viazané napriek nedostatočnej transpozícii (tzv. zásada priameho účinku smerníc EÚ). Práve z tohto dôvodu sa úrad rozhodol investovať svoje odborné kapacity aspoň do osvetu medzi tými správnyimi orgánmi, ktoré sa môžu s oznamovaním v praxi stretnúť s vyššou pravdepodobnosťou.

”

Správne orgány a orgány prokuratúry sú povinné prijímať a vybavovať oznámenia podľa pravidiel európskej smernice napriek tomu, že slovenský zákon neurčuje podrobné postupy.

→ **Vzdelávanie na školách**

Úrad opäť po roku v novembri spoluorganizoval vedeckú konferenciu na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity. Téma konferencie znela „Budúcnosť oznamovania: trendy, výzvy a príležitosti ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti v EÚ a v SR“. V rámci programu s príspevkom vystúpila predsedníčka úradu Zuzana Dlugošová a analytička úradu Ľudmila Chovancová.

→ **Hodnotové vzdelávanie**

Projekt s pracovným názvom Hodnotové vzdelávanie na stredných školách, na ktorom úrad spolupracuje s Národným inštitútom vzdelávania a mládeže (NIVAM), Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Bratislavským samosprávnym krajom, pokračoval aj v roku 2025. Na začiatku projektu úrad na základe prieskumu medzi školákmi vypracoval metodické listy na tému etických dilem, občianskej angažovanosti, integrity, či účinného boja proti korupcii vrátane zdrojov pre potreby vyučovania predmetu etická výchova. Po pilotnom overovaní obsahu inovovanej etickej výchovy na piatich stredných školách sa v školskom roku 2023/2024 projekt posunul do fázy dvojročného

ho experimentálneho overovania pod gesciou NIVAM, schváleného ministerstvom školstva.

V rámci experimentálneho overovania sa prostredníctvom dotazníkov zisťuje hodnotové nastavenie študentov vždy na začiatku a na konci školského roka a porovnáva sa aj s výsledkami študentov, ktorí do projektu nie sú zapojení. Prieskum pokračoval aj v roku 2025. NIVAM tiež robil rozhovory s učiteľmi, aby zachytil spokojnosť so vzdelávacími materiálmi a ako žiaci reagujú na vzdelávací obsah.

Do konca roka 2026 má NIVAM poslať ministerstvu finálnu správu s vyhodnotením overovania. Ďalší osud projektu bude závisieť od rozhodnutia ministerstva – či rozhodne o jeho dopracovaní a úprave na základe pripomienok NIVAM, či ho odporučí využívať školám alebo či rozhodne o zapracovaní obsahu do štátneho vzdelávacieho programu.

Projekt hodnotového vzdelávania mal úrad príležitosť v marci odprezentovať zástupcom európskych ministerstiev školstva a vzdelávacích agentúr na podujatí GENE Roundtable 52, ktoré sa konalo v Bratislave. Okrúhly stôl zorganizovala platforma Global Education Network Europe v spolupráci so slovenskými ministerstvami školstva a zahraničných vecí.

3.3 ASISTENCIE ÚRADU ÚSTREDNÝM ORGÁNOM ŠTÁTNEJ SPRÁVY

V rámci Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024 – 2026 sa úrad zaviazal poskytnúť súčinnosť ústredným orgánom štátnej správy pri revízii ich súčasných vnútorných systémov oznamovania a ich následnej optimalizácii v súlade s odporúčanými štandardmi.

V roku 2025 úrad s ponukou asistencie oslovil organizácie, ktoré ju dovtedy nevyužili.

V praxi asistencia úradu znamenala:

- podpis memoranda o spolupráci medzi ÚOO a ústredným orgánom štátnej správy,
- revízia aktuálnej smernice inštitúcie o prijímaní a preverovaní oznámení,
- revízia interných oznámení za posledný kalendárny rok, v ktorom inštitúcia eviduje nejaké oznámenie o protispoločenskej činnosti,
- rozhovor so zodpovednou osobou inštitúcie pre doplnenie informácií,
- vypracovanie a zaslanie správy s hodnotením vnútorného systému preverovania oznámení s prípadnými odporúčaniami na zmeny,
- v prípade potreby poskytnutie konzultácií k zavedeniu zmien vo vnútornom systéme preverovania oznámení po dobu nasledujúcich dvoch mesiacov.

Ponuku na pomoc so zefektívnením vnútorného oznamovacieho systému využilo v roku 2025 päť inštitúcií – Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Úrad jadrového dozoru SR, Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR a Úrad priemyselného vlastníctva SR.

Poskytnuté asistencie identifikovali nízku mieru využívania vnútorných systémov nahlasovania v rámci inštitúcií štátnej správy. V piatich posudzovaných subjektoch neboli za sledované obdobie zaevidované žiadne oznámenia o protispoločenskej činnosti. Tento stav môže byť dôsledkom viacerých faktorov, predovšetkým však absentujúceho pravidelného vzdelávania, nedostatočnej deklarácie podpory zo strany manažmentu či nízkej dôvery zamestnancov voči nastaveným mechanizmom.

ÚOO

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

NEMLČAĽ
JE ZLATO

Obrázok č. 6: Školenie ÚOO pre zodpovedné osoby

4

KOMUNIKAČNÉ AKTIVITY

Obrázok č. 7: Stánok ÚOO na protikorupčnom festivale PUCUNG

V roku 2025 sa úrad v rámci svojich komunikačných aktivít naďalej zameriaval na posilňovanie povedomia o svojej existencii a činnosti a na objasňovanie svojich kompetencií verejnosti. Dlhodobým zámerom zostáva kultivácia spoločnosti a znižovanie tolerance voči nekalým praktikám. Cieľom je podnietiť občanov k aktívnemu postoju v prípade, ak sa stretnú s korupciou či inou protiprávnou činnosťou a tiež zvýšiť povedomie o právach oznamovateľov a možnosti obrátiť sa na úrad.

Na dosiahnutie týchto cieľov úrad využíva pestrú škálu prostriedkov – od komunikácie v tradičných médiách a na sociálnych sieťach až po podujatia, ktoré predstavujú príležitosť na osobný kontakt.

4.1 ZNALOSŤ ÚRADU

Úrad každoročne realizuje prieskum verejnej mienky, ktorým zisťuje okrem iného aj povedomie verejnosti o téme whistleblowingu a mieru znalosti úradu.

Podľa prieskumu verejnej mienky z júna 2025, ktorý pre ÚOO realizovala agentúra Focus na vzorke 1 034 respondentov, znalosť o úrade ostala na približne rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku. V júni 2024 uviedlo 39 % respondentov, že vedia o existencii inštitúcie, ktorá chráni

38 % Slovákov vie, že existuje inštitúcia, ktorá chráni oznamovateľov.

ni oznamovateľov, o rok neskôr to bolo **38 %** respondentov.

Úrad na ochranu oznamovateľov z viacerých ponúknutých inštitúcií správne identifikovalo **28 %** populácie.

Ostatné kľúčové zistenia z prieskumu sú popísané v časti 5 Analytická činnosť.

4.2 PODUJATIA

V priebehu roka 2025 sa úrad v pozícii organizátora, partnera či hosťa zapojil do viacerých podujatí, ktoré využil ako platformu na prezentáciu svojej agendy. Táto prítomnosť mu umožnila efektívne šíriť osvetu v oblasti oznamovania nezákonnej činnosti a prostredníctvom osobného kontaktu upevňovať vzťahy s verejnosťou.

Deň Európy – na každoročnom podujatí, ktoré organizuje Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, sa úrad zúčastnil po prvýkrát. Počas intenzívneho dňa informoval účastníkov, predovšetkým mládež, o poslaní úradu a prostredníctvom zábavných aktivít a súťaží vzdelával v oblasti whistleblowingu. Komiksové spracovanie príbehov slovenských oznamovateľov, ktoré úrad pre túto príležitosť pripravil, zaujalo aj prezidenta SR Petra Pellegriniho, ktorý podujatie navštívil.

Obrázok č. 8: Prezident SR Peter Pellegrini pri stánku ÚOO na Dni Európy

Protikorupčný festival Pucung – úrad sa ako partner podujatia organizovaného Nadáciou Zastavme korupciu odprezentoval v programe festivalu aj informačným stánkom so vzdelávacími aktivitami pre účastní-

kov. Predsedníčka Zuzana Dlužořová vystúpila v diskusii na tému „Malá krajina, veľká zodpovednosť“.

Oslava Svetového dňa oznamovateľov – sviatok, ktorým si vždy 23. júna pripomíname odvahu a prínos oznamovateľov, úrad tentokrát oslávil v Prešove a Bratislave. Partnerom podujatí pod názvom Odvaha prehovorí: Serpico a slovenská realita bol Slovenský filmový ústav, Kino Lumière a klub Stromoradie. V oboch mestách úrad účastníkov pozval na moderovanú diskusiu s predsedníčkou úradu a oznamovateľkami, po ktorej nasledovalo premietanie filmovej klasiky, príbehu o newyorskom policajťovi menom Serpico.

Festival Pohoda – po rokoch 2023 a 2024, keď sa úrad na festivale odprezentoval vo vlastnom stánku, v roku 2025 využil pozvanie Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku stať sa súčasťou ich priestoru „EÚ fun zóna“. Pre túto príležitosť úrad vytvoril interaktívnu hru s názvom Etická dilema, v ktorej sa účastníci mohli vžiť do kože oznamovateľky a vyskúšať si celý proces podania oznámenia.

Obrázok č. 9: Interakcie s návštevníkmi na festivale Pohoda

→ Diskusie, prednášky a konferencie

Úrad sa zúčastnil aj ďalších podujatí, na ktoré boli jeho zástupcovia pozvaní ako hostia. Vystúpenia na konferenciách, diskusie a prednášky spájajú cieľ budovania povedomia o úrade s poslaním vzdelávať verejnosť o whistleblowingu.

Na pozvanie **Právneho inštitútu** diskutovala v apríli predsedníčka Zuzana Dlužořová so študentmi a študentkami práva v Trnave.

Trojčlenná delegácia úradu sa v apríli zúčastnila konferencie, ktorú zorganizoval **European Whistleblowing Institute** v Bruseli. Predsedníčka Zuzana Dlužořová vystúpila v panelovej diskusii, v ktorej priblížila aktuálnu situáciu v oblasti ochrany oznamovateľov na Slovensku. Zdôraznila, že nestačí mať len zákonný rámec, ale je potrebná aj podpora politických lídrov, manažérov, mimovládnych organizácií a reflexia zo strany akademickej obce, aby sa očakávanie spravodlivého zaobchádzania s ľuďmi, ktorí sa postavili za verejný záujem, stalo štandardom. Zapojiť je podľa nej potrebné aj širokú verejnosť, ktorá by si mala byť vedomá práv, ktoré jej dáva zákon.

Obrázok č. 10: Panelová diskusia na konferencii EWI v Bruseli. Zľava: Georgia Georgiadou, Európska komisia; Zuzana Dlužořová, Úrad na ochranu oznamovateľov; Dimitrios Kafteranis, EWI a Univerzita Coventry; Anna-Kristiina Mikkonen, fínska poslankyňa a členka PZ Rady Európy; Anna Myers, Whistleblowing International Network.

Predsedníčka úradu vystúpila aj v panelovej diskusii na konferencii **Compliance v praxi**, ktorá sa konala v novembri v Bratislave a organizovala ju spoločnosť Nakladatelství C. H. Beck. Okrem iného sa v diskusii venovala aj téme budovania dôvery vo vnútorné oznamovacie systémy v organizáciách.

Protikorupčná akadémia – vzdelávací projekt Nadácie Zastavme korupciu, ktorý rozvíja občiansku angažovanosť mladých ľudí, aj tento rok prizval medzi lektorov Zuzanu Dluhošovú. Účastníci sa od nej dozvedeli, ako postupovať, keď sa stretnú s nezákonnou činnosťou a vyskúšali si aj modelové situácie.

4.3 KOMUNIKÁCIA V MÉDIÁCH

Úrad využíva širokú škálu komunikačných kanálov, aby efektívne oslovil verejnosť. Okrem spolupráce s tradičnými médiami sa snaží povedomie o svojej činnosti šíriť aj prostredníctvom sociálnych sietí.

→ Tradičné médiá

Spolupráca a vzťahy s tradičnými médiami sú aj naďalej kľúčovým pilierom komunikácie pri budovaní povedomia o úrade. O dôležitosti tohto kanála svedčí **aj viac ako 4 500 relevantných zmienok** o úrade, ktoré zachytil monitoring médií v roku 2025. Takmer štvornásobný nárast zmienok v médiách oproti prechádzajúcemu roku možno pripísať situácii na konci roka, keď úrad čelil pokusu o zrušenie a médiá toto dianie intenzívne pokrývali.

V priebehu roka ÚOO vydal **dvanásť tlačových správ** a viac ako 20 ďalších stanovísk pre médiá. Médiam, ktoré sa na úrad obracali s otázkami, poskytoval odpovede, vysvetlenia a vyjadrenia predsedníčky alebo komunikačného odboru úradu.

”

Najväčšia mediálna pozornosť sa na úrad upriamila v závere roka v súvislosti so snahami zrušiť úrad a zmeniť pravidlá ochrany oznamovateľov.

V júni už tradične úrad informuje médiá o výsledkoch pravidelného prieskumu verejnej mienky. Predsedníčka úradu absolvovala pri tejto príležitosti rozhovory v televízii TA3, v relácii Teleráno na TV Markíza ako aj vo verejnoprávnej STVR.

Médiá v júni prebrali aj informáciu o zvolení Zuzany Dluhošovej za predsedníčku Európskej siete protikorupčných orgánov (NEIWA).

Najväčšia mediálna pozornosť sa na úrad upriamila v závere roka.

→ Krízová komunikácia v súvislosti s pokusom o zrušenie úradu

Rýchly sled udalostí (podrobnejšie opísaných v časti 8 Pokusy o novelizáciu zákona a zrušenie úradu), ktoré mali smerovať k zrušeniu úradu v jeho dnešnej podobe, si vyžadovali intenzívnu krízovú komunikáciu. Aj tentokrát úrad zvolil podobný prístup ako v minulosti - nenechať sa zatiahnuť do politického boja, zdôrazňovať svoju nezávislosť a odbornosť, trpezlivo a neúnavne vysvetľovať princípy ochrany oznamovateľov, vyvracať nepravdivé tvrdenia a zdôrazňovať fakty podložené dátami. V hre totiž nebolo len presvedčenie zástupcov úradu o protiústavnosti a škodlivosti navrhovaných zmien. Dôležitým bolo aj riziko porušenia našich záväzkov vyplývajúcich z európskeho práva a tiež nášho dobrovoľného záväzku v rámci Plánu obnovy a odolnosti.

Počas tohto obdobia, od polovice novembra až do konca roka, vydal úrad deväť tlačových správ a ďalších 16 stanovísk pre médiá. Predsedníčka úradu vystúpila na dvoch tlačových brífingoch v priestoroch úradu a poskytla 12 rozhovorov pre médiá.

Dlugošová: Trčí z toho jediné. Zbaviť sa nepohodlného vedenia a politicky ovládnuť nezávislý úrad

O expresnom zrušení Úradu na ochranu oznamovateľov.

Súvisiace: [Rozhovor so šéfkou úradu](#) | Dianie v parlamente | Vláda ide do nového sporu | Komentár Tkačenka | Protest pred parlamentom

 Zuzana Kovačič Hanzelová
moderátorka rozhovorov ZH

+ ODOBERAŤ AUTORA

Písmo: A- | A+

ZDIELAŤ | DISKUSIA (46)

[Dostávajú Ranný brífing SME so zhrnutím podstatných správ dňa. [Zapnite si odber jedným klikom.](#)]

Dlugošová: Trčí z toho jediné. Zbaviť sa nepohodln...

Dlugošová o rušení úradu: V parlamente sa operovalo so zlými dátami a my sme museli mať zatvorené ústa

 Nina Janešiková + ODOBERAŤ

8 | 0 | 0 | 0 ODOMKNÚŤ

Foto N – Tomáš Benedikovič

Bola som snáď najviac vypočúvaným verejným funkcionárom, hovorí predsedníčka Úradu na ochranu oznamovateľov Zuzana Dluhošová.

ŠÉFKA ÚRADU NA OCHRANU WHISTLEBLOWEROV ZUZANA DLUGOŠOVÁ

Za túto novelu nám môže hroziť stámillionová sankcia od Európskej komisie

 360

Z. Dluhošová: "Cieľ je odstrániť vedenie úradu. Neviem si predstaviť okatejší a účelovejší návrh zákona"

24. 11. 2025 • 34m

aktuality.sk SLOVENSKO REGIÓNŤ SVET TÉMY EKONOMIKA PRÉHIÓVÉ ČÍTANIE KOMENTÁRE

Prezidentka Úradu na ochranu oznamovateľov Dluhošová: O rušení úradu som sa dozvedela zo SMS správ od novinárov

Videa | 18. dec. 2025 o 13:05 | 2 min. 08s

Prezidentka Úradu na ochranu oznamovateľov Dluhošová: O rušení úradu som sa dozvedela zo SMS správ od novinárov

Poslanci prelomili prezidentovo veto a schválili zmenu úradu na ochranu oznamovateľov. Diskusia odhalila nedostatok podloženej argumentácie a šíriace sa dezinformácie.

UŠIET ČLÁNK

Obrázok č. 11: Rozhovory v médiách

POLITIKA

Účelová smršť. Šéfka úradu ostro kritizuje plán na zrušenie ochrany oznamovateľov

Tekúce rovinny Markíza, správy pre celú Slovensko.

ALŽBETA MČRSKOVÁ
10. 12. 2025, 15:45

Poslanci v utorok (9. 12.) definitívne schválili zrušenie Úradu na ochranu oznamovateľov, a to v skrátenom legislatívnom konaní. Ide o krok, ktorý vyvolal silné reakcie doma aj v zahraničí.

tvnoviny.sk

Archív relácií

Na telo plus

Na telo plus - 15.epizóda | 11. 12. 2025 | Zuzana Dluhošová a Jozef Vozár

11.12.2025 0:00

Politika | 02. dec. 2025 o 07:50 | 1 min. čítania

Zachráni ústavní sudcovia Úrad na ochranu oznamovateľov? Jeho šéfka má nádej

Peter Husák

Koalícia v parlamente v zrychlenom konaní ruší Úrad na ochranu oznamovateľov, aby ho nahradila podobnou inštitúciou. Súčasná šéfka úradu Zuzana Dluhošová hovorí, že v konflikte záujmov podľa zákona nie je. Slovensko podľa nej môže zásahom do nezávislosti úradu prísť až o dve miliardy eur z Plánu obnovy a práve preto verí, že sa nad tým zamyslí aj prezident Pellegrini pri podpisovaní zákona. Úrad podľa nej môže zachrániť aj Ústavný súd SR.

Dluhošová o rušení Úradu na ochranu oznamovateľov: Je to flagrantný politický zásah

Veronika Prušová + ODOBERAŤ

28

Zuzana Dluhošová. Foto - TASR

Obrázok č. 12: Rozhovory v médiách

Zamestnanci úradu tiež adresovali otvorený list poslancom, v ktorom vyvrátili tvrdenia o politickom vplyve na ich rozhodovanie a varovali pred dopadmi navrhovaných zmien. Svoje poslanstvo tlmočili prostredníctvom médií na tlačovom brífingu.

Situácii sa úrad intenzívne venoval aj prostredníctvom svojich online kanálov – sociálnych sietí a webstránky. Tie mu umožnili ešte pohotovejšie reagovať na aktuálne dianie a okamžite informovať širokú verejnosť. Na Facebooku zverejnil úrad v období od začiatku novembra do konca roka viac ako 70 príspevkov a takmer 90 príbehov (stories), z ktorých väčšina sa týkala práve aktuálnej situácie. Rovnaké množstvo obsahu pribudlo aj na úradný Instagram a situácii sa úrad venoval aj na sieti LinkedIn.

”

Komunikačnou stratégiou úradu je neúnavne vysvetľovať princípy ochrany oznamovateľov, vyvracať nepravdivé tvrdenia a zdôrazňovať fakty podložené dátami.

Facebook a Instagram profil úradu v tomto období dosiahol rekordné výsledky sledovanosti a nárastu sledovateľov. Obsah na Facebooku dosiahol viac ako 1 milión pozretí a na Instagrame viac ako 300-tisíc pozretí. Vďaka intenzívnej prítomnosti na sociálnych sieťach bol úrad schopný efektívne doručiť verejnosti podstatné informácie o aktuálnom dianí, vrátane stanovísk úradu.

Veľká väčšina (78 %) respondentov, ktorá úrad pozná ako inštitúciu chrániacu oznamovateľov, ho v prieskume hodnotila pozitívne.

Vďaka intenzívnej komunikácii úradu sa jeho vnímanie verejnosťou nezhoršilo. Podľa prieskumu verejnej mienky z februára 2026 veľká väčšina (78 %), ktorá úrad pozná ako inštitúciu chrániacu oznamovateľov, ho vníma pozí-

tívne. Stabilný zostal aj dopyt po ochrane – tri štvrtiny Slovákov si myslí, že štát by mal pomáhať oznamovateľom. Zároveň výrazne klesol podiel tých, ktorí hodnotia whistleblowerov negatívne.

→ Sociálne siete úradu

Úrad aktívne využíva komunikáciu prostredníctvom sociálnych sietí. Širokej verejnosti sa snaží priblížiť na Facebooku a Instagrame, odbornejší obsah zverejňuje na sieti LinkedIn. YouTube slúži ako knižnica úradom vytvoreného video obsahu.

Prírastok počtu sledovateľov na sociálnych sieťach bol počas roka štandardný, s výrazným nárastom v posledných dvoch mesiacoch roka. Ku koncu roka sledovalo profil úradu na Facebooku takmer **11-tisíc ľudí**, na Instagrame viac ako **2 300 ľudí** a na LinkedIn cez **1 500 ľudí**.

Príspevky a príbehy na Facebooku dosiahli v roku 2025 viac ako **3,3 milióna videní**, čo predstavuje nárast o 231 % oproti roku predtým. Na Instagrame úrad zaznamenal **nárast dosahu o 70 %**, čo znamená, že obsah zasiahol takmer **250-tisíc užívateľov**. O **73 %** narástol aj počet zobrazení príspevkov na LinkedIn.

YouTube kanál úradu prešiel výraznejšími úpravami, čo malo vplyv aj na počet videní, ktorý medziročne narástol o viac ako **650 %**. Videá dosiahli celkovo viac ako **40-tisíc pozretí**.

Najúspešnejšími príspevkami roka sa stal príspevok na Facebooku s odkazom na petíciu právnych expertov s výzvou na zabránenie politickému ovládnutiu úradu a oslabeniu ochrany oznamovateľov v novembri (takmer 188-tisíc pozretí) a príbeh chorvátskej oznamovateľky Ankice Lepej spracovaný formou videa (takmer 107-tisíc pozretí).

Odbor prevencie a komunikácie úradu sa snaží neustále inovovať obsah a prispôbovať ho aktuálnym trendom a špecifikám jednotlivých platforiem. V roku 2025 sa ÚOO zamerá na ďalšie posilnenie video obsahu. Formou

4 KOMUNIKAČNÉ AKTIVITY

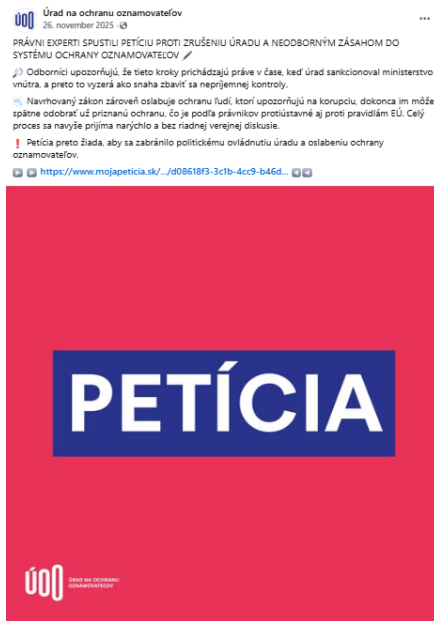
videa spracovával príbehy whistleblowerov zo zahraničia, či napríklad pravidelné príspevky predsedníčky úradu, v ktorých odpovedá na otázky a komentáre sledovateľov.

Platforma LinkedIn ostala vyhradená pre odbornejší obsah, určený predovšetkým profesionálom z oblasti compliance, práva a osobám zodpovedným za vnútorné oznamovacie systémy u zamestnávateľov.

→ Webstránka úradu

Po výraznejších úpravách, ktoré prebehli v roku 2024, ostala webstránka v roku 2025 bez výraznejších zmien v štruktúre.

Úrad ju aj naďalej využíval na zverejňovanie aktualít – článkov, stanovísk, tlačových správ a blogových príspevkov.

Webstránka zároveň slúži na zverejňovanie anonymizovaných rozhodnutí o udelených pokutách, štvrtročných a koncoročných štatistík, výročných správ, informácií o hospodárení úradu a vzdelávacích materiálov.

→ Podcast Neumlčani

V roku 2025 úrad vyrobil v spolupráci s denníkom SME podcast Neumlčani s predsedníčkou úradu, ktorá v decembri reflektovala rok ÚOO, aj v kontexte aktuálnych udalostí, ktoré sa týkali snáh o zrušenie úradu a zmenu niektorých zásad ochrany oznamovateľov.

Obrázok č. 13 & 14: Ukážky úspešných príspevkov úradu na Facebooku

ÚOO

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

NEMČAĎ
JE ZLATO

Obrázok č. 15: Stánok ÚOO
na podujatí Deň Európy

5

**ANALYTICKÁ
ČINNOST**

Analytické oddelenie je kľúčovým pilierom úradu, ktorý vedeniu umožňuje prijímať strategické rozhodnutia na základe relevantných dát a hĺbkových analýz. Svoju činnosť zameriava najmä na mapovanie prostredia, realizáciu prieskumov verejnej mienky a systematický zber dát, ktoré následne vyhodnocuje. Zapája sa do medzinárodných spoluprác a zefektívňovania vnútorných procesov úradu.

Dvojčlenný analytický tím úradu v roku 2025 pracoval predovšetkým na nasledujúcich projektoch:

- **Správa z prieskumu: Hlavný kontrolór v pozícii zodpovednej osoby pre whistleblowing**

Správa hodnotí stav vnútorných oznamovacích systémov v slovenskej územnej samospráve z pohľadu hlavných kontrolórov a kontrolórov ako zodpovedných osôb.

Z prieskumu vyplynulo, že povinnosť zriadiť systém splnilo **73 % samospráv** nad 2 500 obyvateľov a **45 % menších obcí**. Oznámenie o nezákonnej činnosti ročne eviduje v priemere len 1 % väčších samospráv nad 2 500 obyvateľov (2021 – 2023). Nízku účinnosť spôsobuje rozdrobenosť samosprávy, obmedzenie výberu zodpovednej osoby len na hlavného kontrolóra, nedostatočné kapacity hlavných kontrolórov, nejasnosti pri pokrývaní podnikov a inštitúcií zriadených obcou alebo mestom a slabé povedomie o téme.

Polovica kontrolórov a kontrolórov neabsolvovala školenie o whistleblowingu, najmä v malých obciach je povedomie nízke. Legislatíva neumožňuje delegovať povinnosti ani zabezpečiť zastupiteľnosť, čo je problém pri nízkych úväzkoch v obciach. Ani väčšie útvary kontrolóra často nepoverujú ďalších zamestnancov, hoci spravujú systémy pre stovky ľudí.

Odporúčania zhrnuté v správe analytikov zahŕňajú systematické komunikačné zameranie sa na malé územné samosprávy, vzdelávanie nielen hlavných kontrolórov

a kontrolórov, ale aj starostiek a starostov. V samosprávach s útvarami hlavného kontrolóra sa odporúča spravovať vnútorný systém oznamovania tímom pracovníkov. Odporúčaním je tiež zasadiť sa za úpravu zákona o ochrane oznamovateľov v nasledovných oblastiach:

- upresniť povinnosť zastrešiť vnútorným systémom oznamovania zriadené organizácie v prípade kolísavého počtu zamestnancov na hranici 5 alebo 50,
- upraviť nesystémové zastrešovanie len vybraných právnych foriem zriadených organizácií,
- umožniť delegovanie povinností zodpovednej osoby aj na ďalšie osoby,
- umožniť spájania vnútorných systémov medzi viacerými obcami, alebo úplne oslobodiť malé obce od tejto povinnosti.

Účinné vnútorné systémy na podávanie oznámení môžu posilniť transparentnosť, vyžadujú si však lepšiu legislatívu, vyššie kapacity a cieľnú komunikáciu.

- **Objasňovanie oznámení: Komparatívna analýza modelov prijatých vybranými európskymi krajinami**

Analýza sa zaoberá procesom nahlasovania nekalých praktík v súlade s európskou smernicou 2019/1937. Oznamovatelia, ktorí v dobrej viere nahlasujú ohrozenie verejného záujmu, potrebujú od inštitúcií odborné vedenie, ochranu identity a spätnú väzbu o výsledkoch vyšetrovania.

Práca mapuje jednotlivé fázy, ktorými podnet prechádza medzi rôznymi orgánmi, a na základe rozhovorov s deviatimi členmi siete európskych orgánov pre integritu a oznamovanie protiprávnej činnosti (NEIWA) identifikuje osvedčené postupy pri riešení týchto oznámení.

Komparatívna analýza konštatuje, že hlavnou hrozbou pre ochranu oznamovateľa a budo-

vane dôvery v proces oznamovania je hrozba zverejnenia identity oznamujúcej osoby medzi fázami, keď sa oznámenie posúva na samotné prešetrenie, či už v rámci organizácie alebo mimo nej.

”

Hlavnou hrozbou pre ochranu oznamovateľa a budovanie dôvery v proces oznamovania je zverejnenie identity oznamovateľa, keď sa posúva oznámenie na prešetrenie, či už v rámci organizácie alebo mimo nej.

Výskum bol realizovaný metódou pološtruktúrovaných kvalitatívnych rozhovorov s predstaviteľmi zúčastnených orgánov NEIWA. Správa bola vydaná v anglickom jazyku.

→ **Príručka k vzdelávacím aktivitám orgánov zodpovedných za ochranu oznamovateľov**

Aj táto správa vznikla v rámci spolupráce s NEIWA. Zameriava sa na preskúmanie vybranej časti vzdelávacích aktivít, ktoré jej členovia realizujú pre potenciálnych oznamovateľov. Cieľom týchto aktivít je prostredníctvom vzdelávania o postupoch oznamovania, ochrane oznamovateľov a ich právach posilňovať dôveru a sebedôveru potrebné na oznámenie protiprávneho konania.

Vzdelávacím aktivitám sa venuje 73 % členov NEIWA v rôznych formách. Medzi najčastejšie patria písomné materiály pre oznamovateľov, ako sú príručky a webové stránky, osobné a online školenia, ale aj novšie formáty – krátke vzdelávacie videá či podcasty.

”

Kombináciou rôznych vzdelávacích formátov môžu štátne autority zvýšiť účinok svojich vzdelávacích aktivít a zvýšiť povedomie medzi potenciálnymi oznamovateľmi.

Správa sa systematicky venuje jednotlivým typom týchto aktivít, približuje postupy príslušných orgánov, uvádza konkrétne príklady, sumarizuje skúsenosti a porovnáva ich silné stránky aj limity.

Na analýzu aktivít orgánov NEIWA bol realizovaný kvalitatívny a kvantitatívny prieskum. Správa vyšla v anglickom jazyku.

→ **Prieskum verejnej mienky o whistleblowingu na Slovensku**

Úrad na ochranu oznamovateľov každoročne zisťuje názory ľudí prostredníctvom prieskumu verejnej mienky v spolupráci s agentúrou Focus. Cieľom je zistiť zmeny v postojoch obyvateľov k oznamovaniu korupcie a iných nekalých praktík, vnímanie oznamovateľov a mieru poznateľnosti ÚOO. Zber dát v roku 2025 p r e b e h o l v júni, na reprezentatívnej vzorke 1 034 respondentov.

Deklarovaná ochota podať oznámenie v roku 2025 medziročne narástla o rekordných 9 percentuálnych bodov.

Dáta priniesli jeden výrazný posun, a to v miere deklarovanej ochoty oznámiť protizákonnú činnosť. Až **71 % ľudí deklarovalo**, že by boli ochotní oznámiť nezákonné konanie na pracovisku. Ukazovateľ, ktorý bol v predchádzajúcich rokoch vždy stabilný, tentokrát narástol o rekordných 9 percentuálnych bodov.

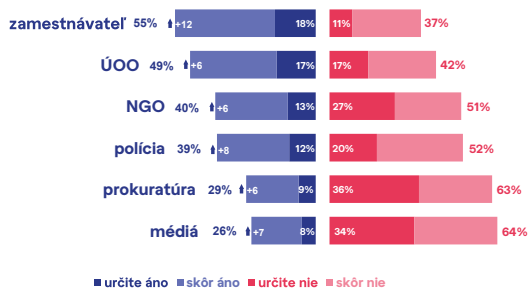
S oznámením o nezákonnej činnosti by sa až **55 %** respondentov obrátilo na svojho zamestnávateľa a **49 %** by bolo ochotných obrátiť na sa ÚOO. Počet ľudí, ktorí by sa s oznámením obrátili na úrad má každý rok stúpajúcu tendenciu a v roku 2024 narástol o šesť percentuálnych bodov. Menšie podiely ľudí by sa obrátili na mimovládne organizácie, políciu, médiá a najmenšia časť na prokuratúru.

K hlavným motivátorom, ktoré by podporili občanov k nahláseniu nezákonného kona-

nia, patrí predovšetkým **možnosť zachovania anonymity a garantovaná ochrana** pred prepustením či inými formami odvetvy v zamestnaní.

Graf č. 4: Kde by obyvatelia Slovenska potenciálne podali oznámenia

V prípade, že by ste na vašom pracovisku boli svedkom korupcie alebo podvodu, boli by ste ochotný/á oznámiť to:

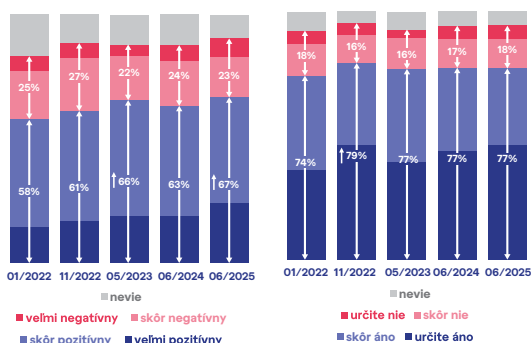

Pozitívnym zistením je pretrvávajúci priaznivý postoj slovenskej verejnosti k oznamovateľom, ktorý v porovnaní s minulým rokom zaznamenal dokonca mierny nárast. Až **67 %** účastníkov prieskumu by vnímalo pozitívne kolegu, ktorý by nahlásil korupciu alebo podvody na pracovisku. Ešte výraznejšiu podporu má inštitút ochrany – **viac ako tri štvrtiny opýtaných (77 %)** je presvedčených, že štát by mal takýmto ľuďom garantovať potrebnú ochranu.

Graf č. 5: Vnímание oznamovateľov & Graf č. 6: Dopyt po ochrane oznamovateľov

Predstavte si, že by váš kolega oznámil korupčné správanie alebo podvody iného kolegu či nadriadeného. Aký by ste mali na neho názor?

Mal by podľa vášho názoru štát takýmto ľuďom, teda oznamovateľom korupcie a podvodov, poskytovať právnu ochranu cez svoje inštitúcie?

→ **Zber dát o interných oznámeniach v ústredných orgánoch štátnej správy**

Zber sa realizuje v rámci úlohy k Akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2024 – 2026. V predchádzajúcich rokoch väčšina ústredných orgánov štátnej správy neprijala ani jedno oznámenie cez svoj vnútorný systém. Zber dát za rok 2025 v čase písania výročnej správy ešte nebol ukončený.

”
V predchádzajúcich rokoch viac ako 80 % ústredných orgánov štátnej správy neprijalo ani jedno interné oznámenie.

→ **Zber dát o oznámeniach podaných externým orgánom**

Podľa zákona o ochrane oznamovateľov musí úrad každoročne zasielať Európskej komisii štatistické údaje, ktoré obsahujú počty prijatých oznámení tzv. externými orgánmi. Teda oznámení adresovaných ÚOO, prokuratúre alebo správne orgánu. Úrad tiež zbiera a reportuje informácie o nadväzujúcich trestných či správnych konaniach.

V súvislosti s plnením tejto úlohy Slovenská republika čelí dvom zásadným výzvam. Prvou je nedostatočná transpozícia Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlásujú porušenia práva Únie. Nejasné pravidlá o tom, ktoré orgány sú povinné prijímať oznámenia ako aj nejasný proces ich prijímania a vybavovania spôsobuje nejednoznačný až náhodný zber dát v jednotlivých inštitúciách.

Dôsledkom tohto stavu je nielen neplnenie si reportovacej povinnosti voči Európskej komisii, ale najmä nemožnosť vyhodnotiť používanie zákona v praxi, vrátane jeho prínosu pre ochranu verejných financií. Nejasná legislatíva spôsobuje právnu neistotu pre oznamovateľov, ktorí nemajú jednoznačnú informáciu, na ktoré inštitúcie sa môžu ob-

rátíť. Navyše, samotné inštitúcie - správne orgány či orgány prokuratúry si pri absencii domácej právnej úpravy nie sú vedomé svojich povinností, ktoré im vyplývajú z pravidiel európskeho práva.

Druhou výzvou je nedostatočná právna úprava z hľadiska zákonných možností ÚOO byť informovaný o výsledku konaní, ktoré boli začaté na základe oznámenia, ktoré úrad postúpil príslušným orgánom. V zmysle smernice je povinnosťou orgánu, ktorý oznámenie prijal, informovať oznamovateľa o výsledku prešetrenia, prípadne o prijatých nápravných opatreniach. Úrad však v niektorých prípadoch ani na základe konkrétneho dožiadania nemá k dispozícii úplné informácie o spôsobe vybavenia oznámenia.

”

Slovenská republika zatiaľ nevytvorila podmienky na riadny zber dát o vybavovaní oznámení, čím porušuje európsku smernicu, ale najmä sa oberá o možnosť vyhodnotiť účinky platnej úpravy v praxi.

Vzhľadom na túto situáciu úrad v minulom roku pripravil novú verziu dotazníka spolu s informačnými materiálmi, ktoré rozoslal vybraným príslušným orgánom, s cieľom nielen reportovať stav agendy Európskej komisii, ale tiež podporiť povedomie orgánov o externom oznamovaní a povinnostiach s ním spojených. V tejto súvislosti úrad s vybranými externými orgánmi taktiež uskutočnil informatívne stretnutie.

Úrad zaznamenal konkrétne nasledovné problémy spojené s vykazovaním oznámení podaných na príslušných orgánoch na prijatie oznámenia:

- Zákonnodarca určil správne orgány príslušné na prijatie externého oznámenia vágne. Tieto nie sú pomenované priamo, ale prostredníctvom kritérií, ktoré vytvárajú priestor na

polemiku, či určitý orgán, inštitúcia, úrad či agentúra sú príslušné vzhľadom na konkrétny obsah oznámenia.

- Povinnosti externých orgánov nie sú jednoznačne stanovené a chýba tiež kontrolný alebo usmerňovací mechanizmus, ktorý by dohliadal na správnu aplikáciu zákona a smernice.
- V praxi situáciu komplikuje absencia osobitného kanála na prijímanie externých oznámení na príslušnom orgáne a procesov spojených so spracovaním takéhoto oznámenia.
- Externé orgány tak nie sú vždy schopné správne identifikovať, kedy ide o podnet, kedy o oznámenie a kedy o kvalifikované oznámenie.
- Ďalším problémom je štruktúra evidencie údajov o externých oznámeniach na rôznych orgánoch, ktorá nie vždy umožňuje efektívne prepojiť informácie medzi jednotlivými evidenčnými rokmi a jednotlivými štádiami prešetrovania.
- V neskoršom štádiu prešetrovania oznámenia je potom pre príslušné orgány náročné zistiť niektoré Európskou komisiou požadované informácie o nadväzujúcich správnych či trestných konaniach, osobitne o súdnych konaniach a ich výsledku, vrátane sumy spôsobenej a vymoženej škody.

→ **Projekt vyhodnocovania preventívnej ochrany**

Úrad na ochranu oznamovateľov v polovici roka 2025 začal projekt systematického vyhodnocovania uplatňovania inštitútu preventívnych ochrán v praxi. Jeho cieľom je získať dátami podložený obraz o tom, ako tento nástroj funguje v reálnych situáciách – aké prináša benefity a výzvy pre ochranu oznamovateľov aj pre zamestnávateľov, kde naráža na aplikačné prekážky a či sa jeho využívanie deje primerane, efektívne a predvídateľne.

5 ANALYTICKÁ ČINNOSŤ

Impulzom na spustenie projektu boli opakujúce sa otázky z praxe (napr. rozdielna interpretácia podmienok priznania statusu, procesná náročnosť pre verejné inštitúcie či časová náročnosť konaní), ako aj potreba identifikovať oblasti, ktoré si vyžadujú metodické usmernenie alebo legislatívne spresnenie. Výstupy projektu majú podporiť zlepšovanie právnej úpravy v súlade s európskou smernicou, zjednocovanie postupov a posilnenie dôvery v systém ochrany oznamovateľov.

Otázky, ktoré projekt cielene skúma, sa zameriavajú na efektivitu opatrení ochrany a ich reálny účinok, administratívnu a časovú záťaž pre oznamovateľov, zamestnávateľov a verejné inštitúcie, mieru a typy sporných situácií, kvalitu a konzistentnosť rozhodovania, bariéry a limity preventívnych ochrán, ako aj potrebu metódik, či definícií.

→ Štatistiky úradu

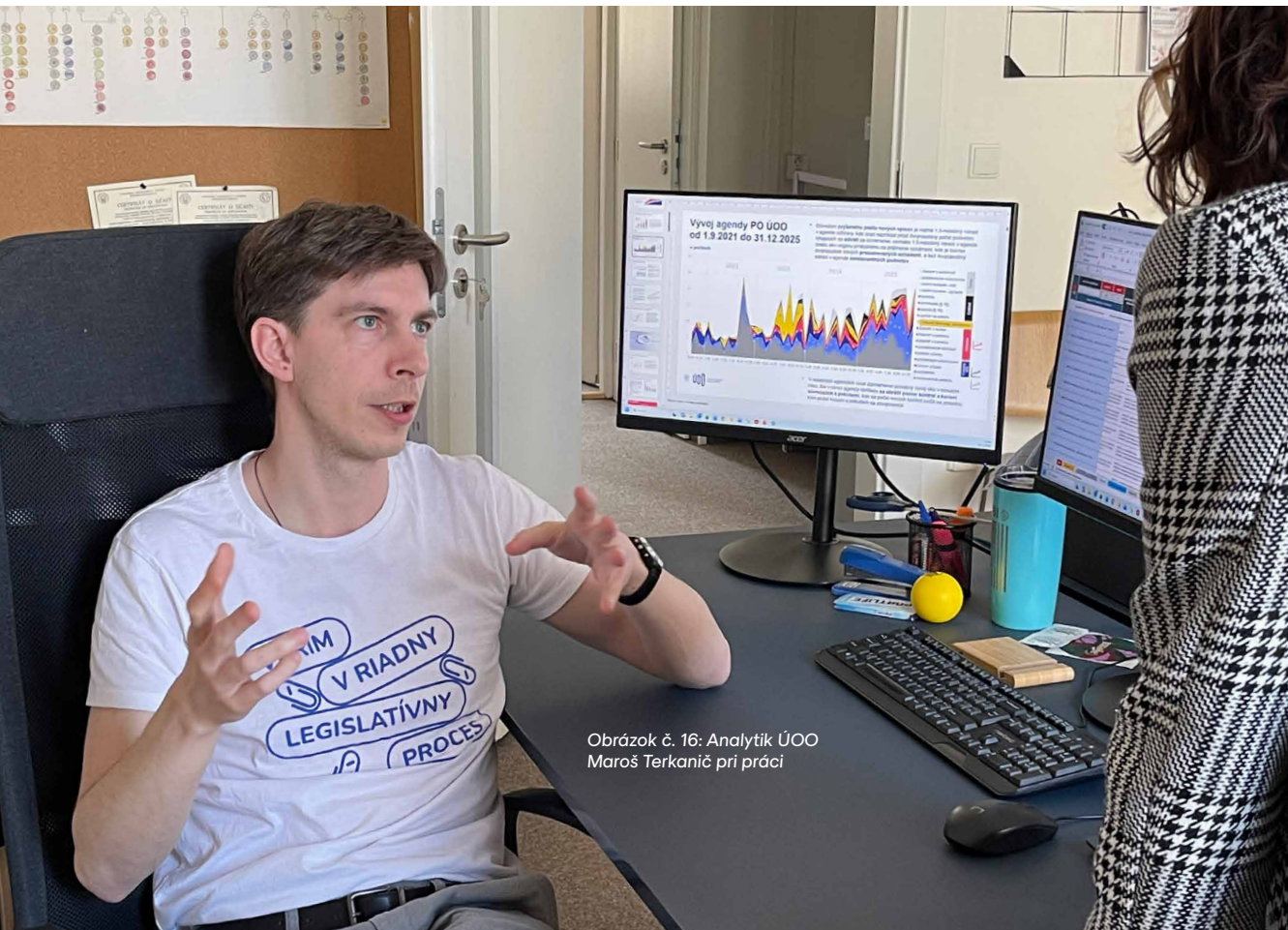
Analytické oddelenie zabezpečuje kontinuálny zber dát a prípravu mesačných reportov, ktoré slúžia na priebežné vyhodnocovanie výkonnosti úradu. Tieto štatistiky poskytujú objektívny pohľad na rozsah a oblasti využívania služieb úradu verejnosťou. Sledované ukazovatele zahŕňajú najmä počet osôb, ktoré sa obrátia

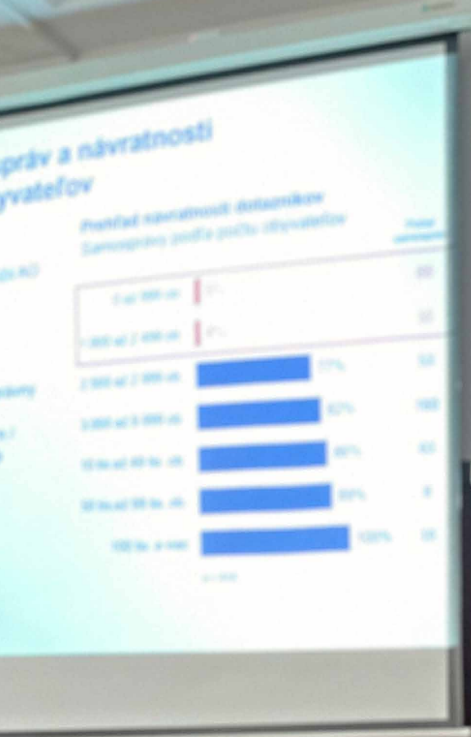
Dáta a analýzy na webstránke ÚOO

na ÚOO, počet a povahu oznámení, ochrany oznamovateľom udelené prokuratúrou alebo správnym orgánom, školenia realizované úradom a ďalšie.

Výsledné dáta sú v štvrtročných a ročných intervaloch sprístupňované verejnosti na webovom sídle úradu v špecializovanej sekcii **Dáta a analýzy**.

Obrázok č. 16: Analytik ÚOO Maroš Terkanič pri práci

Obrázok č. 17: Analytička ÚOO Ľudmila Chovancová prezentuje výsledky výskumu
Mapovanie vnútorných systémov oznamovania v samospráve

6

SPOLUPRÁCE A PARTNERSTVÁ

Hoci je Úrad na ochranu oznamovateľov nezávislou inštitúciou, pri napínaní svojho poslania buduje strategické partnerstvá na domácej aj medzinárodnej úrovni. Tieto spolupráce sú kľúčové pre zvyšovanie efektivity úradu pri ochrane oznamovateľov a prevencii korupcie či iných praktík ohrozujúcich verejný záujem.

Význam otvorenosti úradu podčiarkuje aj samotný zákon o ochrane oznamovateľov, ktorý mu priamo ukladá povinnosť spolupracovať s mimovládnyimi organizáciami. Takýto prístup umožňuje úradu nielen efektívnejšie zasahovať širšie cieľové skupiny v snahe budovať povedomie o téme ochrany oznamovateľov, ale aj účinnejšie presadzovať princípy transparentnosti v celej spoločnosti.

→ Európska sieť NEIWA

NEIWA – Sieť európskych orgánov pre integritu a oznamovanie protiprávnej činnosti je európskou platformou združujúcou 35 štátnych inštitúcií z 23 európskych krajín, ktoré

tvom intenzívneho dialógu so zákonodarcami aj občianskou spoločnosťou.

”

Zuzana Dluhošová bola v júni 2025 zvolená za prezidentku platformy NEIWA - Sieť európskych orgánov pre integritu a oznamovanie protiprávnej činnosti.

Zuzana Dluhošová bola v júni 2025 v Bruseli zvolená za prezidentku tejto platformy.

V rámci členstva úradu v NEIWA boli v roku 2025 dokončené dva výstupy pracovných skupín – report *Objasňovanie oznámení: Komparatívna analýza modelov prijatých vybranými európskymi krajinami* a *Príručka k vzdelávacím aktivitám orgánov zodpovedných za ochranu oznamovateľov*. Oba výstupy sú zdieľané so všetkými členmi NEIWA a sú dostupné na stránke NEIWA aj ÚOO pre verejnosť. Ich bližší popis sa nachádza v časti 5 Analytická činnosť. Na plenárnom stretnutí členov NEIWA boli odprezentované aj výstupy ostatných pracovných skupín.

→ Transparency International Lotyšsko

V roku 2025 úrad spolupracoval aj na recenzovaní hodnotiacej správy Transparency International Lotyšsko, ktorá analyzovala súčasné nastavenie právneho rámca ochrany oznamovateľov v Lotyšsku. V rámci hodnotenia bola zorganizovaná aj konferencia v Rige s názvom „Odvaha oznamovať: Oznamovanie porušení ako mechanizmus na ochranu verejného záujmu“, na ktorej vystúpila Zuzana Dluhošová v panelovej diskusii na tému skĺbenia ochrany citlivých údajov a možnosti bezpečne podať oznámenie v odvetviach ako obrana a bezpečnosť. Analytička úradu Ľudmila Chovancová predstavila výsledky

Obrázok č. 18: Generálne zhromaždenie NEIWA, jún 2025, Brusel

sa venujú ochrane oznamovateľov a podpore integrity. Hlavnou úlohou siete NEIWA je monitorovanie implementácie európskej smernice o ochrane oznamovateľov v členských štátoch, pričom aktívne podporuje spoluprácu s medzinárodnými organizáciami a inštitúciami EÚ v oblasti whistleblowingu a integrity. Zároveň sa zameriava na výmenu a šírenie odborných skúseností medzi jej členmi a tvorbu odporúčaní prostredníctvom

experimentu, ktorý vyhodnocoval účinnosť rôznych motivačných nástrojov na zvýšenie ochoty zamestnancov oznamovať nekalé praktiky.

→ **Lotyšská protikorupčná agentúra - KNAB**

Iná lotyšská inštitúcia – protikorupčná agentúra KNAB opäť po roku navštívila ÚOO s cieľom výmeny skúseností z oblasti vedenia úradu, právnej sféry, vzdelávania, komunikácie a analytiky. Počas dvojdnovej návštevy diskutovali kolegovia z Lotyšska so zástupcami úradu aj o aktuálnych výzvach v oblasti whistleblowingu.

→ **Nadácia Zastavme korupciu**

Tak, ako úradu ukladá zákon, aj v roku 2025 spolupracoval s mimovládnyimi organizáciami. Konkrétne s Nadáciou Zastavme korupciu, od ktorej prijal pozvanie na Protikorupčnú akadémiu a zúčastnil sa festivalu Pucung (viac v časti 4.2 Podujatia).

Úrad sa stal tiež partnerom medzinárodného konzorcia organizácií. Spolu s nadáciou ako hlavným koordinátorom a ďalšími inštitúciami z Českej republiky a Maďarska bude konzorcium realizovať projekt podporený Európskou komisiou s názvom Aktívni občania spolu za právny štát a úniu slobôd v Európe. Vďaka podpore Európskej komisie bude úrad v rokoch 2026 – 2027 realizovať komunikačné a vzdelávacie aktivity, ktorých cieľom je vysvetliť verejnosti, prečo je bezpečné oznamovanie vo verejnom záujme také dôležité. Grantová podpora zároveň vytvorí priestor pre intenzívnejšiu odbornú diskusiu o ochrane oznamovateľov prostredníctvom na ňu zameranej konferencie.

→ **Spolupráca so zamestnávateľmi v súkromnej sfére**

Okrem asistencií pre ústredné orgány štátnej správy sa úrad snaží, aby sa povedomie o správne a efektívne nastavených vnútorných systémoch oznamovania šírilo nielen vo verejnej, ale aj súkromnej sfére. S týmto

Obrázok č. 19: Zuzana Dlugošová ako lektorka na Protikorupčnej akadémii

6 SPOLUPRÁCE A PARTNERSTVÁ

cieľom úrad nadviazal v minulom roku spoluprácu s veľkým zamestnávateľom (Volkswagen Slovakia, a. s.) a stredným zamestnávateľom (Porsche Slovakia s. r. o.), ktorí prejavili záujem o aktívnejšiu komunikáciu o vnútornom systéme oznamovania medzi svojimi zamestnancami.

Výrobný podnik automobilov značky Volkswagen a tiež distribútor vozidiel Porsche sú zároveň príkladmi spoločností, ktoré majú vytvorené funkčné vnútorné systémy oznamovania a aktívne podporujú kultúru oznamovania medzi zamestnancami. Spolupráca, ktorú úrad s firmami nadviazal, sa týkala informačných kampaní cielených na zamestnancov oboch firiem na podporu povedomia zamestnancov o týchto systémoch.

V prípade závodu Volkswagen Slovakia bola informačná kampaň spojená aj s kvízom a súťažou o merch úradu. Zamestnávateľ na kampaň využil vlastné prepracované kanály internej komunikácie ako napríklad mobilnú aplikáciu pre zamestnancov a podnikový časopis.

V prípade Porsche Slovakia úrad poskytol podporu aj pri tvorbe posolstiev a vizuálov bannerovej kampane nasadenej na intranete firmy a zrealizoval prednášku pre zamestnancov - stredný manažment.

Tieto formy spolupráce majú slúžiť aj pre ďalšiu komunikáciu a vzdelávanie úradu

ako príklady aktívneho vzdelávania a šírenia osvedčenia vo vnútri firiem a inštitúcií.

→ **Národný inštitút vzdelávania a mládeže**

Pokračovala aj spolupráca s Národným inštitútom vzdelávania a mládeže (NIVAM), ktorý v roku 2025 realizoval prieskum medzi žiakmi a učiteľmi v súvislosti s hodnotením projektu úradu Hodnotové vzdelávanie. Detailnejšie informácie o tomto projekte a aktivitách v akademickom prostredí uvádzame v podkapitole 3.2 Vzdelávanie.

→ **Nadácia Pontis**

V rámci spolupráce s Nadáciou Pontis sa predsedníčka Zuzana Dlužoňová zhostila úlohy porotkyne pri výbere laureáta v kategórii Zodpovedná veľká firma. Toto ocenenie sa udeľuje spoločnostiam s viac ako 250 zamestnancami, ktoré preukazujú výnimočný a komplexný prístup k zodpovednému podnikaniu, vrátane budovania kultúry otvorenosti a dobre nastavených systémov vnútorných oznamovacích systémov.

→ **Konfederácia odborových zväzov**

V roku 2025 nadviazal úrad spoluprácu s Konfederáciou odborových zväzov, ktorá vyústila do organizácie spoločných vzdelávacích aktivít (viac v časti 3 Poradenstvo a vzdelávanie).

Obrázok č. 20: Zuzana Dlužoňová s delegáciou z lotyšského protikorupčného úradu KNAB

Obrázok č. 21: Zuzana Dlugošová & Garrett Croke, Fiosrú
(Úrad policajného ombudsmana, Írsko)

7

**RIADENIE
A ZDROJE ÚRADU**

7.1 FINANCOVANIE ÚRADU

Z finančného hľadiska zvládol Úrad na ochranu oznamovateľov rok 2025 v rámci stanovených limitov a to aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po jeho službách. Tradične tomu prispela dôsledná realizácia verejných obstarávaní a to často aj v prípadoch, keď legislatíva umožňovala priame zadávanie zákaziek.

Tabuľka č. 1: Rozpočet ÚOO k 31. 12. 2025 (zdroje štátneho rozpočtu)

Rozpočtová klasifikácia	Schválený (eur)	Upravený (eur)	Čerpanie (eur)	Zostatok (eur)
610 mzdy	726 669,00	745 389,00	736 782,61	8 606,39
620 poistné	249 009,00	285 170,00	283 654,52	1 515,48
630 tovary a služby	328 531,00	318 306,00	308 817,51	9 488,49
640 bežné transfery	35 500,00	7 250,00	6 926,43	323,57
Spolu	1 339 709,00	1 356 115,00	1 336 181,07	19 933,93

V kombinácii s dôsledným plánovaním a sledovaním výdavkov to umožnilo úradu nevznášať dodatočné požiadavky na štátny rozpočet.

→ Štátny rozpočet

Čerpanie zdrojov zo štátneho rozpočtu v roku 2025 dosiahlo takmer maximálnu úroveň, keď sa kumulatívne využilo **98,5 %** alokovaných finančných prostriedkov. Vzhľadom na minimálnu fluktuáciu zamestnancov počas roka boli prostriedky určené na krytie personálnych nákladov čerpané na úrovni približne **99 %**.

V oblasti výdavkov na tovary a služby sa vyčerpalo **97 %** pridelených finančných prostriedkov.

Najmä v druhej polovici roka 2025 boli prijaté kroky smerujúce k prehodnoteniu a optimalizácii niektorých agendových aktivít s cieľom zvýšiť ich nákladovú efektívnosť a šetriť rozpočtové prostriedky. Ide napríklad o posilnenie využívania online foriem vzdelávania a odbornej prípravy zodpoved-

ných osôb na úkor prezenčných školení, so zachovaním dôrazu na kvalitu poskytovaných služieb.

Podrobný prehľad obstaraných tovarov a služieb je v súlade s princípmi transparentnosti zverejnený na webovom sídle ÚOO, ako aj na príslušných špecializovaných portáloch, najmä v Centrálnom registri zmlúv a na portáli Úradu pre verejné obstarávanie.

→ Programový rozpočet

Z hľadiska programového rozpočtu má úrad od svojho založenia rozpočet delený v dvoch programoch s piatimi separátnymi cieľmi:

1. OGH – Ochrana oznamovateľov protispoločenskej činnosti

→ Cieľ 1: Poskytovanie školení a konzultácií pre zamestnávateľov

→ Plán 12 školení bol v roku 2025 prekročený, realizovaných bolo 26 školení a preškolených bolo dokopy 754 účastníkov.

→ Komplementárne k tomuto cieľu bolo prostredníctvom e-learningovej platformy preškolených ďalších 1 159 účastníkov.

→ Cieľ 2: Poskytovanie poradenstva a možnosti oznámenia protispoločenskej činnosti

→ Cieľ bol naplnený jednak alokáciou času na úradné hodi-

ny, počas ktorých môžu klienti využívať kvalifikovanú kapacitu zamestnancov úradu a tiež prácou na podnetoch, správnych konaniach či konzultáciách. Detailné informácie o počte jednotlivých úkonov sú k dispozícii v časti 2 Právna agenda úradu.

2. OEKOW03 – Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu – Úrad na ochranu oznamovateľov

- **Cieľ 1: Zabezpečenie činnosti úradu počas mimoriadnych udalostí**
 - Cieľ zabezpečenia prakticky nepretržitého fungovania inštitúcie smerom ku klientom zostáva zachovaný a to najmä prostredníctvom materiálo-technického vybavenia umožňujúceho zamestnancom prácu aj mimo objektu ÚOO.
- **Cieľ 2: Online platforma pre oznámenie protispoločenskej činnosti**
 - Komplementárne k cieľu číslo jedna boli zachované a udržiavané viaceré technické opatrenia, ktoré umožnili klientom, resp. potenciálnym klientom obrátiť sa na úrad 24/7, primárne prostredníctvom bezpečných elektronických formulárov.
- **Cieľ 3: Bezplatná telefonická platforma pre oznámenie protispoločenskej činnosti**
 - Komplementárne k cieľom 1 a 2 ostala funkčná taktiež bezplatná infolinka pre verejnosť, ktorej časová dotácia je 624 hodín ročne. Počas roka 2025 na nej úrad prijal 161 hovorov.

→ Verejné obstarávanie

V priebehu roka 2025 realizoval úrad viacero verejných obstarávaní, väčšinu pre potreby svojho základného chodu.

Počas všetkých spomínaných aktivít dbal na transparentnosť procesov, ktoré boli riadne zverejňované na príslušných platformách. Spravidla všetky verejné obstarávania vygenerovali nižšie finálne ceny než tie, ktoré boli zamýšľané v rámci určenia predpokladanej hodnoty zákazky.

V roku 2025 boli taktiež ukončené všetky kontroly verejných obstarávaní, ktoré boli vykonávané Úradom pre verejné obstarávanie od konca roka 2024, v rámci uzatvárania povinností smerom k finančnému uzavretiu Plánu obnovy a odolnosti.

Z celkového počtu 14 konaní bolo 11 uzavretých bez kontrolného zistenia a pri troch boli zistené menšie administratívne pochybenia. V jednom prípade sankcia uložená nebola a dvoch prípadoch bola úradu uložená sankcia na spodnej hranici rozpätia – vo výške 250 a 275 eur. Výsledky kontroly boli následne postúpené Úradu vlády SR ako vykonávateľovi investície v rámci Plánu obnovy.

7.2 SPRÁVA MAJETKU

V priebehu roka úrad spravoval a zveľadoval jemu zverený, resp. ním obstaraný majetok.

→ Nehnuteľný majetok

Obnova objektu realizovaná medzi rokmi 2022 a 2025, ktorej jadrom boli úpravy financované primárne z Plánu obnovy a odolnosti, ale komplementárne tiež zo zdrojov štátneho rozpočtu, bola nateraz ukončená.

V rámci úprav objektu bola v období 2022 – 2025 zrealizovaná:

- úplná obnova pôvodných ležatých rozvodov kanalizácie, ktorá spôsobovala zaplavovanie podzemných priestorov pri dažďoch,
- sanovanie podzemných priestorov budovy proti vlhkosti, ktorá presakovala do vyšších podlaží objektu a znehodnocovala ich,

- úplná výmena pôvodných stúpačiek a rozvodov vody, s cieľom zvýšiť hygienický štandard v objekte,
- kompletná obnova opláštenia objektu, v rámci ktorej sa zrealizovalo aj jeho zateplenie a výmena okien, ako aj sanácia strechy objektu a jej zhodnotenie a zvýšenie ekologického štandardu úpravou na zelenú strechu,
- vykonanie energo-úsporných opatrení vo forme výmeny svietidiel a niektorých elektrospotrebičov,
- odstránenie nefunkčného výťahu v objekte a jeho nahradenie moderným, s cieľom znižovať bariéry pre potenciálnych klientov alebo zamestnancov s obmedzenou schopnosťou pohybu,
- čiastočná obnova zastaralého interiéru objektu,
- obnova materiálo-technického vybavenia objektu.

Po realizácii týchto úprav bol administratívnej budove v štátnom vlastníctve vydaný energetický certifikát (č. 297524/2025/32/036512013/EC), ktorý energetickú hospodárnosť budovy certifikuje na úroveň B (celková spotreba energie) resp. A1 (primárna energia).

Vzhľadom na obmedzené zdroje a časové limity čerpania prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti, aj po vyššie spomenutých obnovách stále ostáva potreba zlepšenia kvality objektu ako sídla verejnej inštitúcie. Výhľadovo je potrebná aj kompletná výmena rozvodov elektriny v objekte a z hľadiska meniacej sa klímy tiež riešenia ohrevu a ochladzovania objektu (tepelné čerpadlo, klimatizácie a pod.).

Taktiež z hľadiska zvýšenia bezpečnosti objektu by bolo potrebné pristúpiť k výmene interiérových dverí. Tieto aktivity nebolo možné realizovať v rámci existujúcich financovaní – či už hľadiska finančného alebo časového, a preto ostávajú ako rozvojové.

→ **Hnutelný majetok**

V roku 2025 prebiehalo z dôvodu konsolidačných opatrení dovybavovanie hnutelným majetkom len na úrovni nevyhnutných nahrádzaní poškodeného majetku, prípadne najviac nevyhnutných rozšírení IT infraštruktúry.

Hoci sa úrad priebežne snaží sanovať situáciu s modernizáciou hardvéru, vzhľadom na jeho vek a zvyšujúce sa požiadavky na výkon a kybernetickú bezpečnosť, čaká úrad v blízkej budúcnosti potreba plošnej obnovy, resp. nevyhnutnosť modernizácie tohto vybavenia. Aj k tejto výzve sa však ÚOO snaží pristúpiť ako dobrý verejný hospodár a napr. obnovu telefonických zariadení bol schopný takmer úplne pokryť v rámci verejného obstarávania na komunikačné služby, kde sa mu okrem zníženia ceny služieb podarilo vysúťažiť aj tzv. hardware budget.

7.3 ĽUDSKÉ ZDROJE

V roku 2025 sa úrad zamerl na stabilizáciu ľudských zdrojov, s dlhodobým cieľom udržať kvalifikovaný a motivovaný tím zamestnancov a zabezpečiť stabilný a efektívny výkon práce.

Služobný úrad podporuje spravodlivé odmeňovanie zamestnancov, ocenenie profesionálnej a komplexnej práce a v rámci možnosti podporuje motiváciu programom benefitov. Vyhľadáva rôzne možnosti ďalšieho vzdelávania zamestnancov a príležitosti na profesionálny rozvoj, podporuje otvorenú internú komunikáciu a v neposlednom rade aj zdravé a bezpečné pracovné prostredie.

Úrad pokračuje vo svojej ambícii byť férovým zamestnávateľom, ktorý si váži spätnú väzbu od svojich zamestnancov. Každý rok dôsledne aplikuje proces služobného hodnotenia a vyhodnocuje podnety zamestnancov na zlepšenie pracovného prostredia, procesov i celkovej činnosti úradu. Relevantné návrhy a podnety boli zapracované do procesov služobného úradu. Pracovalo sa s nimi nielen počas roka 2025, ale majú presah aj do ďalších období.

Vzdelávacie aktivity sú primárne zamerané na rozvoj individuálnych a osobnostných spôsobilostí zamestnancov, ktoré súvisia s ich odbornou činnosťou a zvyšovaním efektívnej a profesionálnej úrovne v poskytovaní služieb klientom a výstupov úradu.

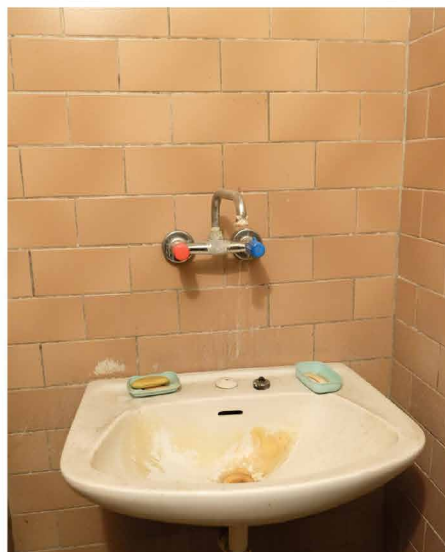
→ **Výzvy spojené s konsolidáciou verejných financií**

Výzvou pre ďalšie obdobie v oblasti ľudských zdrojov ostáva primárne financovanie a to najmä s ohľadom na viazanie rozpočtových prostriedkov. Úrad bol nútený v rámci ostatnej vlny konsolidácie významne prehodnotiť alokáciu zdrojov na svoje aktivity, čo sa prejavilo aj na obmedzení zdrojov na vzdelávanie, tréning a rozvoj zamestnancov.

Táto situácia, spoločne s absenciou rastu alokácie na personálne výdavky a zvyšujúcimi sa životnými nákladmi v sídle úradu – Bratislave – môže mať negatívny vplyv na stabilitu personálneho zázemia. Hrozí postupná strata nadobudnutej expertízy a nutnosť zvýšených nákladov (časových aj finančných) na jej budúce doplnenie. Hoci si úrad uvedomuje potrebu konsolidácie verejných financií, je presvedčený, že menšie inštitúcie akými je aj ÚOO, sú negatívnymi dopadmi tejto situácie zasahované veľmi kriticky a výraznejšie ako väčšie kapitoly a inštitúcie.

Obrázok č. 22: Pôvodný stav budovy ÚOO

8

**POKUSY O NOVELIZÁCIU
ZÁKONA A ZRUŠENIE
ÚRADU**

Obrázok č. 23: Pochod proti zrušeniu Úradu na ochranu oznamovateľov
dňa 2. decembra 2025

Od poslednej novely zákona o ochrane oznamovateľov v máji 2023, na ktorej sa úrad aktívne podieľal prostredníctvom pripomienkovania a konzultácií v rámci legislatívneho procesu s gestorm zákona, ktorým je Úrad vlády SR, sa opakovane objavili snahy meniť pravidlá ochrany oznamovateľov.

→ Prvý pokus – vládny návrh novely z decembra 2023

6. decembra 2023 bol predložený návrh novej právnej úpravy, ktorý obsahoval viaceré sporné zmeny, najmä retroaktívne rušenie udelených preventívnych ochrán, zavedenie podmienky „nevyhnutnosti“ oznámenia na objasnenie trestnej činnosti, možnosť pre zamestnávateľov iniciovať preskúmanie udelenej preventívnej ochrany ako aj vyňatie príslušníkov Policajného zboru z režimu preventívnej ochrany. Po tom, ako úrad aj odborná verejnosť upozorňovali na negatívne dôsledky týchto návrhov, bol návrh zákona z rokovania parlamentu stiahnutý.

→ Druhý pokus – poslanecký návrh z novembra 2025

V roku 2025 bol 6. novembra podaný poslanecký návrh troch poslancov strany Hlas-SD. Zmenám, ktoré navrhovali – rovnako ako v predchádzajúcom prípade – nepredchádzala odborná diskusia. Novela zavádzala:

- možnosť opakovaného preskúmania preventívnych ochrán každého polroka,
- možnosť spätne odňať už udelenú preventívnu ochranu,
- zúženie podmienok preventívnej ochrany len na oznámenia voči zamestnávateľovi.

Úrad verejne upozorňoval, že nové pravidlá by oslabil postavenie oznamovateľov, otvorili priestor na ich zastrašovanie a tiež vystavili Slovensko riziku pokút zo strany Európskej únie pre rozpor so smernicou EÚ o ochrane oznamovateľov.

Predsedička úradu Zuzana Dluhošová preto požiadala poslancov Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR o možnosť vystúpenia na rokovaní výboru. Vystúpenie jej nebolo umožnené s odkazom, že takýmto žiadosťiam sa zvykne vyhovovať v štádiu po 1. čítaní návrhu zákona.

Úrad inicioval aj pracovné stretnutie predsedov poslaneckých klubov a predkladateľov zákona, ku ktorému však nedošlo, keďže vláda prišla nečakane s ďalším návrhom, tentokrát na nový zákon.

→ Tretí pokus – vládny návrh z novembra 2025

Na mimoriadnom, sobotnom rokovaní vlády 22. novembra 2025 predložil minister vnútra Matúš Šutaj Eštok (Hlas-SD) v skrátrenom legislatívnom konaní návrh zákona o Úrade na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Zavádzal zmeny:

- zrušenie existujúceho úradu a jeho nahradenie novou inštitúciou,
- predčasné ukončenie funkčného obdobia predsedníčky a podpredsedu úradu; nový, dočasne menovaný predseda mal byť menovaný predsedom Národnej rady SR,
- odňatie časti agendy ministerstva spravodlivosti a jej pričlenenie novému úradu - odškodňovanie obetí trestných činov,
- možnosť spätného odňatia už udelenej preventívnej ochrany,
- možnosť opakovaného preskúmania udelenej preventívnej ochrany na podnet zamestnávateľa.

Návrh, ktorého predkladateľom bolo Ministerstvo vnútra SR, vláda schválila v čase, keď úrad rozhodoval v odvolacom konaní o udelení štvrtej sankcie voči ministerstvu vnútra pre porušenie zákona o ochrane oznamovateľov. Zároveň tri dni pred mimoriadnym zasadnutím vlády SR rozhodol Správny súd v Bratislave o zrušení personálneho rozka-

zu ministerstva vnútra voči príslušníkovi Policajného zboru pre nezákonnosť. Jedným z dôvodov nezákonnosti bola aj skutočnosť, že si ministerstvo nežiadalo súhlas Úradu na ochranu oznamovateľov na postavenie chráneného policajta mimo služby.

Signál, že motívom návrhu zákona bolo riešenie konkrétnych prípadov súvisiacich práve s príslušníkmi Policajného zboru, ktorým bola udelená ochrana, a ktorí v minulosti vyšetrovali korupčné trestné činy, vyslal aj predseda vlády SR Robert Fico na tlačovej konferencii 22. novembra 2025, kde odôvodnil vládny návrh zákona nasledovne: „Ide o to, že sú tu komplikované procedúry, ktoré nám jednoducho neuveriteľne predlžujú rôzne postupy, ktoré musíme v súvislosti s rôznymi prešľapmi, ktoré sa diali v rokoch dvadsať až dvadsaťtri realizovať... Ale aj ministerstvo vnútra má vo svojich rukách určité mechanizmy, aby sa vysporiadalo s vážnymi disciplinárnymi prešľapmi, a preto bolo potrebné prijať rozhodnutie o vzniku nového úradu.“

Dôvodová správa k novému zákonu zdôvodňovala potrebu zmien stavom ohrozenia základných práv a slobôd a jednotnosťou a efektívnosťou, ktorá mala nastať zlúčením agendy ochrany oznamovateľov a agendy ochrany obetí trestných činov. Z návrhu nebolo jasné, o aké ohrozenie ide a ako spolu tieto dve agendy súvisia materiálne alebo procesne. Predkladateľ návrhu zákona tiež uviedol, že cieľom je „reagovať na najvypuklejšie problémy spojené s doterajšou aplikáciou zákona, a to predovšetkým v kontexte nedostatočných práv zamestnávateľa, chráneného oznamovateľa a nejasným súvisom medzi oznamovateľom a zamestnávateľom pri poskytovaní ochrany“.

Pri prerokovaní návrhu zákona v parlamente niektorí poslanci komunikovali, že skutočným dôvodom je snaha vymeniť vedenie úradu, ktoré je údajne spolitizované a tiež potreba sa vysporiadať s „účelovo udeľovanými ochranami“.

Úrad na ochranu oznamovateľov v reakcii na predložený návrh zákona kritizoval zásah do nezávislosti úradu, negatívne dopady na

právnú istotu oznamovateľov a neexistenciu dôvodov na skrátené legislatívne konanie. Verejnosti i politickým predstaviteľom vysvetľoval princípy rozhodovania o ochranách oznamovateľov a upozorňoval, že ochrany, pre ktoré bol úrad kritizovaný, neudeluje úrad, ale prokuratúra. Poukazoval tiež na rozpor návrhu zákona s Ústavou SR, smernicou EÚ o ochrane oznamovateľov a aj na riziko finančných škôd v dôsledku možných pokút pre porušenie práva EÚ a záväzkov Slovenskej republiky z Plánu obnovy a odolnosti.

Na negatívne dopady v prípade schválenia nového zákona upozorňovalo tiež viac ako 50 právnych expertov vrátane bývalých sudcov Ústavného súdu SR, bývalá ombudsmanka či dekáni právnických fakúlt, generálny prokurátor, Slovenská advokátska komora, zástupcovia zamestnávateľských združení, mimovládne organizácie – slovenské aj zahraničné. Verejnú petíciu, ktorá podporovala odborné stanovisko proti rušeniu úradu podpísalo viac ako 12-tisíc občanov a občianok.

Európska komisia dňa 26. novembra 2025 prostredníctvom svojho hovorca upozornila, že viaceré prvky nového zákona vyvolávajú silné obavy vo vzťahu k právu Európskej únie. Z vyjadrenia hovorca vyplýva, že tieto obavy sa týkajú najmä plánovaného zrušenia existujúceho úradu a následného predčasného ukončenia mandátu vedenia úradu.

”

Európska komisia v súvislosti s novým zákonom upozornila, že zrušenie úradu a predčasné ukončenie mandátu jeho vedenia by mohlo porušiť právo Európskej únie.

Európska prokuratúra informovala EK, že legislatívne zmeny navrhované slovenskou vládou v oblasti ochrany oznamovateľov môžu vážne oslabiť vyšetrovanie trestných činov a ochranu finančných záujmov EÚ. Upozornila, že návrh nie je v súlade s princípmi

právneho štátu a výrazne zúži ochranu pre viaceré skupiny osôb a varovala pred retroaktívnosťou zmien, ktorá by mohla zasiahnuť prebiehajúce prípady vedené Európskou prokuratúrou.

Po kritike namietajúcej retroaktivitu návrhu z dôvodu možnosti spätného odnímania ochrán prišli predstavitelia koalície postupne s dvomi pozmeňujúcimi návrhmi – 4. a 8. decembra 2025. Prvý bol vzatý späť a druhý upravil návrh k poskytovanej preventívnej ochrane tak, aby umožnil „priebežne“ alebo na základe podnetu zamestnávateľa preskúmať dôvody poskytnutia ochrany a na tomto základe už udelenú ochranu zrušiť. Aj túto zmenu úrad kritizoval pre rozpor so smernicou EÚ, možnú retroaktivitu a porušenie princípu právnej istoty oznamovateľov nielen do budúcnosti, ale aj pre tých, ktorým už preventívna ochrana bola v minulosti udelená. Podľa údajov úradu sa takáto zmena mohla dotknúť viac ako 100 chránených jednotlivcov.

Predsedníčka úradu Zuzana Dluhošová žiadala o možnosť vystúpiť na ústavnoprávnom výbore po prvom čítaní návrhu zákona. Ani tejto žiadosti nebolo vyhovené. Predsedníčka sa dňa 3. 12. 2025 rokovania výboru zúčastnila, avšak bez možnosti vystúpiť a vyjadriť sa k návrhu zákona alebo poslancami prednesenej kritike na adresu úradu.

Nový zákon bol schválený 9. decembra 2025, v Medzinárodny deň boja proti korupcii.

Štátna tajomníčka Ministerstva vnútra SR Lucia Kuriľová sa pre poslancov na rokovaní ústavnoprávneho výboru vyjadrila, že v rámci komunikácie s Európskou komisiou ministerstvo prijalo jej podnety a vysvetľovalo nejasnosti v zákone, komunikácia prebehla korektne a komisia nepožadovala predložiť žiadne ďalšie stanovisko. „Tiež sme vyjadrili, že budeme otvorení podnetom, ktoré z Európskej komisie prídu,“ dodala.

Zákon bol v skrátanom legislatívnom konaní schválený 9. decembra 2025. Nové pravidlá mali začať platiť od 1. januára 2026. Prezident SR Peter Pellegrini o dva dni na to (11. decembra 2025) zákon vetoval a vrátil do parlamentu. Vo svojom stanovisku vyjadril viaceré výhrady voči zákonu:

- Procesné pochybenia: absencia zákonných dôvodov pre skrátané legislatívne konanie a porušovanie legislatívnych pravidiel, „expresný“ spôsob schvaľovania.
- Ohrozenie eurofondov: nevyriešené výhrady Európskej komisie a riziko, že zákon nie je v súlade so smernicami EÚ.
- Oslabenie ochrany obetí: hoci vláda deklarovala posilnenie ochrany obetí trestných činov, zákon túto oblasť podľa prezidenta reálne nerieši. Naopak, hrozí, že najmä v počiatoch bude ochrana obetí oslabená.
- Logistická a finančná nepripravenosť: zákon nerieši presun personálu ani financií z ministerstva spravodlivosti na nový úrad. Nová inštitúcia tak podľa prezidenta nebude mať na začiatku prostriedky na riadne fungovanie.
- Ohrozenie ľudských práv: v dôsledku personálneho a finančného poddimenzovania nového úradu môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd.
- Neprimeranosť priority: prezident spochybnil potrebu riešiť zánik a vznik jedného úradu počas dvoch týždňov v parlamente v čase, keď sa životná úroveň občanov zhoršuje.
- Osobitný význam súčasného ÚOO: zdôraznil dôležitosť súčasného úradu pre plnenie podmienok Plánu obnovy.

Na druhý deň, 12. decembra 2025, v posledný deň schôdze parlamentu v kalendárnom roku, bolo veto prezidenta prelomené a zákon Národná rada SR opätovne schválila.

V ten istý deň Európska komisia vo svojom tlačovom vyhlásení vyjadrila poľutovanie nad tým, že slovenský parlament nevyužil príležitosť na dôkladnú konzultáciu pri rušení Úradu na ochranu oznamovateľov. Komisia zároveň zhrnula, že vyjadrila vážne obavy týkajúce sa viacerých prvkov tohto zákona, a to aj vo forme listu od európskeho komisára pre demokraciu, spravodlivosť, právny štát a ochranu spotrebiteľa Michaela McGratha.

Ešte pred zverejnením zákona v Zbierke zákonov 63 opozičných poslancov a poslankyň podalo návrh na Ústavný súd SR na začatie konania o súlade zákona s Ústavou SR a právom EÚ. Poslanci zároveň žiadali o pozastavenie účinnosti zákona najmä z dôvodu nezvratných následkov prijatého zákona na základné práva a slobody ako aj na samotné zrušenie úradu. Podporné stanoviská v prospech pozastavenia účinnosti zákona v konaní pred Ústavným súdom doručil Generálny prokurátor SR ako aj Verejný ochranca práv. Dňa 17. decembra 2025 Ústavný súd SR pozastavil účinnosť schváleného zákona. Úrad tak pokračoval v plnení svojich úloh v nezmenenej podobe. O tom, či je schválený zákon v rozpore s Ústavou SR a právom EÚ mal rozhodnúť Ústavný súd Slovenskej republiky.

→ Dôsledky legislatívnych návrhov

Dňa 30. januára 2026 Európska komisia informovala o začatí konania pre porušenie práva EÚ (tzv. infringement) z dôvodu schválenia Zákona o Úrade na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Európska komisia vo svojom verejnom stanovisku upozornila najmä na to, že:

- zákonom by sa zrušil Úrad na ochranu oznamovateľov a predčasne by sa ukončilo funkčné obdobie jeho vedenia,
- zaviedol by sa mechanizmus preskúmania ochrán, ktorý by umožnil odobrať ochranu oznamovateľom aj po jej priznaní a retroaktívne,
- takéto preskúmanie by mohol iniciovať aj zamestnávateľ, čím by sa

zvýšilo riziko odvetných opatrení,

- rozhodnutia o odňatí ochrany by neboli súdne preskúmateľné a to by ohrozilo právo na účinný prostriedok nápravy, v rozpore s Chartou základných práv EÚ,
- zákon bol prijatý napriek opakovaným výhradám Komisie, ktorá upozorňovala na jeho nezlučiteľnosť s právom EÚ.

Zároveň bola dňa 12. februára 2026 zverejnená informácia, že schválenie posledného formálneho kroku pri vyplatení 6. žiadosti o platbu pre Slovenskú republiku v objeme 590 miliónov eur nebolo zatiaľ zaradené na rokovanie komitologického výboru Európskej únie. Dôvod nezaradenia podľa informácií Európskej komisie súvisel so zmenami týkajúcimi sa Úradu na ochranu oznamovateľov, ktorého sfunkčnenie bolo financované zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti. Komisia avizovala, že bude v tejto súvislosti čakať na rozhodnutie Ústavného súdu SR.

Premiér Robert Fico 4. marca 2026 po rokovaní vlády oznámil, že koalícia sa dohodla na zrušení nového zákona. Ako dôvod uviedol záujmy súvisiace s čerpaním platieb z Plánu obnovy.

→ Hodnotenie úradu

Volení zástupcovia občanov majú právo meniť a dopĺňať zákony a reagovať na vzniknuté potreby pri riadení štátu. Musí sa tak však diať v súlade s legislatívnymi pravidlami a pri zachovaní demokratických princípov. Legislatívnu iniciatívu nemožno zneužívať na zásahy, ktoré slúžia výlučne osobným záujmom alebo dokonca na riešenie konkrétnych individuálnych prípadov. Takéto konanie ohrozuje princípy všeobecnosti práva, rovnosti pred zákonom, právnej istoty a v konečnom dôsledku aj dôveru verejnosti v nezávislé inštitúcie.

Spôsob presadzovania zákona o Úrade na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti vyvolával

vážne pochybnosti o súlade s riadnym legislatívnym procesom a zodpovedným riadením štátu. Ilustrujú to viaceré konkrétne situácie:

→ **Blokovanie dialógu**

Úradu nebolo umožnené predstaviť odborné stanoviská k navrhovaným zmenám, hoci sa o to opakovane pokúšal na ústavnoprávnom výbore. Pritom je jedinou odbornou autoritou na Slovensku so špecializovanou expertízou v oblasti ochrany označovateľov. Poslanci si počas celého roka, žiaľ, nenašli čas ani na prerokovanie každoročnej správy o fungovaní úradu za rok 2024. O zmenách pravidiel tak rozhodovali bez dát, analýz, skúseností z praxe a kvalifikovaných odborných podkladov.

→ **Zneužívanie skráteného legislatívneho konania**

Zásadné zmeny právnej úpravy boli prijímané v režime určenom pre výnimočné a naliehavé situácie, bez objektívneho a zákonného dôvodu. Takýto postup výrazne obmedzil odbornú diskusiu, skrátil pripomienkové konanie a oslabil transparentnosť celého procesu.

→ **Obmedzovanie rozpravy a nekulturné praktiky v pléne**

Parlamentná rozprava bola opakovane skracovaná, pričom mnohí poslanci počas rozpravy ani neboli prítomní v sále. Odborné argumen-

ty sa prehliadali a diskusia sa neraz zvrhla na osobné útoky. Takýto postup sponchybňuje samotnú podstatu demokratického rozhodovania.

→ **Osobné útoky namiesto vecnej diskusie**

Časť verejnej aj politickej debaty sa posunula od odbornej polemiky k osobným výpadom, sponchybnovaniu integrity predstaviteľov úradu bez vecných argumentov. Útoky namierené na predsedníčku úradu len zvýraznili, že navrhované zmeny nie sú prijímané na základe odborných argumentov, ale sú snahou vysporiadať sa so situáciou, ktorá politikom nie je komfortná.

→ **Ignorovanie odborných pripomienok**

Opakované upozornenia Európskej komisie na nesúlad návrhu s európskou legislatívou, rovnako ako pripomienky desiatok odborníkov a samotného úradu, boli systematicky ignorované. Vláda podľa stanoviska Európskej komisie prerušila dialóg a zákon schválila napriek konkrétnym výhradám. Výsledkom bolo reálne riziko medzinárodných sankcií pre Slovensko, ktoré sa neskôr pretavili do ďalších krokov Európskej komisie v podobe začatého konania o porušení práva Únie či pozastavenia 6. platby z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti vo výške 590 miliónov eur.

Obrázok č. 24: Zuzana Dlugošová
v pléne Národnej rady SR

**SYSTÉMOVÉ ZLYHANIA
A NEDOSTATKY
VYPLÝVAJÚCE
ZO ZISTENÍ ÚRADU**

→ **Legislatívne nedostatky a rozpor so Smernicou EÚ o ochrane oznamovateľov**

Úrad v rámci analýzy zákona ako aj pri svojej aplikačnej praxi doteraz identifikoval mnohé nedostatky v zákone a na tie najzávažnejšie pravidelne zákonodarcov upozorňuje vo svojich výročných správach. Mnohé z nich sú zásadné pre rozpor s európskym právom a vo výročných správach úradu sú prednášané už od roku 2022.

Úrad zároveň kontinuálne spracúva poznatky a návrhy na zlepšenie a na odstránenie rozporov v právnej úprave. V tejto kapitole zhrňame len tie najzásadnejšie:

- nejednoznačné určenie orgánov oprávnených prijímať a vybavovať oznámenia,
- nejestvujúce pravidlá prijímania a vybavovanie oznámení pri tzv. externom oznamovaní,
- extenzívne výnimky z pravidiel ochrany oznamovateľov,
- rigidné postavenie hlavných kontrolórov ako zodpovedných osôb v obciach,
- absentujúce pravidlá na informovanie úradu o výsledkoch konania,
- nejasné pravidlá pri určovaní počtov zamestnancov pre potreby vnútorných systémov oznamovania,
- absentujúce legislatívny podmienky pre zber dát o oznamovaní a ich výsledkoch a ich následné reportovanie Európskej komisii,
- rozdielne štandardy nápravných opatrení na súdoch podľa toho, aké povolanie má oznamovateľ,
- nemožnosť postihovať samotnú vykonanú odvetu za podané oznámenie napriek tomu, že zákon umožňuje sankcionovať hrozbu odvetou.

→ **Nerešpektovanie ochrany oznamovateľov**

Pokiaľ ide o praktickú aplikáciu existujúcej právnej úpravy, najpočetnejšie prípady nerešpektovania pravidiel ochrany oznamovateľov sa týkajú príslušníkov Policajného zboru. Ministerstvo vnútra podľa názoru úradu ako aj podľa rozhodnutia prvostupňového Správneho súdu v Bratislave porušuje zákon, ak nežiada o súhlas úradu pred rozhodovaním o chránených oznamovateľoch (viac v kapitole 2.3 Ochrana a podpora oznamovateľov).

Ďalším vážnym prípadom je situácia bývalej hlavnej ekonómky Záchrannej služby Košice. Napriek tomu, že sa ako oznamovateľka mala na základe právoplatného rozsudku vrátiť späť do zamestnania, vedenie záchrannej služby ju listom informovalo, že ju zaraďuje na prekážky v práci a plánuje podať dovolanie na Najvyšší súd. Až po tom, ako úrad začal správne konanie o uložení pokuty a o situácii informoval ministra zdravotníctva Kamila Šaška, vedenie zmenilo svoj postoj a začalo rokovať o jej ďalšom pracovnom zaradení.

Je pozitívne, že vedenie začalo situáciu riešiť, je však neprijateľné, aby rešpektovanie právoplatných súdnych rozhodnutí prichádzalo až po zásahu úradu a apelovaní na ministra. Navyše, zamestnávateľ mal povinnosť prijať späť svoju zamestnankyňu do pracovného pomeru už v roku 2022, keď úrad pozastavil účinky výpovede a súdy mu následne neodkladným opatrením dali za pravdu. Namiesto toho jej štátna záchranka viac než tri roky vyplácala plnú mzdu bez toho, aby využíla jej odbornosť a ochotu pracovať.

Podobným plytvaním verejných prostriedkov a otvoreným nerešpektovaním udelenej preventívnej ochrany sa vyznačuje aj prípad z rezortu pôdohospodárstva, kde zamestnanec ministerstva v oblasti informačných technológií je už viac ako tri roky na „prekážkach v práci“ zo strany zamestnávateľa a to napriek tomu, že úrad ešte v roku 2022 súhlas s výpoveďou oznamovateľa ministerstvu neudelil. Ďalším obdobným prípadom je zamestnankyňa Národnej diaľničnej spoločnosti, ktorej nebolo umožnené vrátiť sa

do zamestnania napriek nesúhlasu úradu s výpoveďou v roku 2022.

Štátne inštitúcie nesmú ignorovať rozhodnutia súdov alebo nezávislých inštitúcií, ani vytvárať dojem, že takýto postup je akceptovateľný. Vysielajú tým nebezpečný signál ľuďom, ktorí zvažujú, či upozorniť na nezákonné konanie, ako aj občanom, ktorí oprávnené očakávajú, že v právnom štáte platí spravodlivosť pre všetkých. O to paradoxnejšie je, že do nemilosti sa oznamovatelia dostávajú práve v štátnych inštitúciách, ktorých základnou misiou má byť ochrana verejného záujmu.

Ďalším dôsledkom tohto postupu štátnych zamestnávateľov je plytvanie verejnými financiami. Dlhodobu vyplácať mzdu zamestnancom bez toho, aby sa využívala ich práca a odbornosť, keď má zároveň zamestnávateľ povinnosť pridelať im prácu, je nielen neekonomické, ale môže naplňať aj znaky trestnej činnosti proti majetku.

→ Oblasť zdravotníctva

Podnety z roku 2025 opäť odhalili vážne systémové nedostatky v zdravotníctve. Mimoriadne alarmujúce boli podozrenia zo zlyhávania hygienických kontrol v nemocniciach, kde sa prehliadali porušenia ohrozujúce zdravie pacientov.

Oznamovateľka z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Bratislave upozornila na závažné pochybenia pri kontrolách zdravotníckych zariadení. V nemocnici Antolská boli napríklad zistené patogény na steroch, no kontrolóri o tom nevyhotovili ani zápisnicu.

Prípado je o to vážnejší, že kontrola prebehla krátko po úmrtí 26-ročnej onkologickej pacientky. Napriek zisteniam regionálny úrad poskytol Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nepravdivé informácie, nemocnicu nepotrestal a matku pacientky o výsledkoch kontroly dodnes neinformoval. Hoci ich mal k dispozícii už v marci 2023 a matka podala podnet ešte na jeseň v roku 2022.

Na základe upozornenia ÚOO ministerstvo zdravotníctva zvolalo stretnutie dotknutých inštitúcií. Reakcia zodpovedných orgánov sa však obmedzila len na poučenie a preškolenie zamestnancov bez vyvedenia osobnej zodpovednosti. Neprišlo ani k systémovej revízii kontrolných mechanizmov, hoci existovalo dôvodné podozrenie na zlyhanie vedúcich pracovníkov.

Tieto zistenia nemožno podceňovať. V zdravotníctve, kde ide doslova o životy ľudí, nemožno tolerovať takéto zlyhanie. Ak sa štátna autorita obmedzí len na preškolenie zamestnancov a zároveň tvrdí, že nemá povinnosť sankcionovať nemocnice za hygienické pochybenia ani odpovedať na sťažnosť matky, ktorej v nemocnici zomrela dcéra, môže to mať tragické následky pre zdravie nás všetkých. O to naliehavejšie je žiadať jasné vyvedenie zodpovednosti a preverenie, či nejde o systémový problém, ktorý sa môže opakovať aj v iných nemocniciach. ÚOO preto podal v tejto veci trestné oznámenie a vyšetrovateľ začal konanie vo veci.

→ Dĺžka a efektívnosť trestných konaní

Pri vybavovaní oznámení, najmä tých, ktoré sa týkajú podozrení z trestných činov, zostáva zásadným problémom dĺžka a celková efektívnosť trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní dlhodobu zápasia s nedostatkom špecialistov a nedávne organizačné zmeny – vrátane zrušenia Národnej kriminálnej agentúry a Úradu špeciálnej prokuratúry – spôsobili významné prerušenia kontinuity práce, výmenu vyšetrovateľov a následné spomalené opätovné oboznamovanie sa s rozpracovanými prípadmi. Úrad eviduje viaceré kauzy, v ktorých trestné konanie prebieha už od roku 2022 bez podstatného posunu. Takéto prieťahy oslabujú dôveru verejnosti, že má zmysel upozorňovať na problémy vo verejnom záujme, pretože občania nadobúdajú pocit, že zodpovedné inštitúcie nie sú schopné zabezpečiť riadne a včasné vyšetrenie podaných podnetov.

Názov:

Správa o činnosti Úradu na ochranu oznamovateľov za rok 2025

Vydavateľ:

Úrad na ochranu oznamovateľov

Adresa:

Námestie slobody 29

811 06

Bratislava

Texty:

Alexandra Znášiková

Editácia:

Zuzana Dlugošová

Grafické spracovanie:

Roman Herda

Fotografie na obálke:

© Matej Hakár, 2025

ISBN 978-80-69157-02-6

© Úrad na ochranu oznamovateľov

ISBN 978-80-69157-02-6

9 788069 157026